

aile

DIYANET AYLIK DERGİ'NİN ÜCRETSİZ EKİDİR | NİSAN 2016

Elif Sena

Hayrunisa Karaca

Merve Nur Altı

Elif Harun Aslan

HANE-İ SAADET

Talha Bora Öge ile Söyleşi
Umudun Ülkesi Sierra Leone
Oynarken Öğrenmek
Bir Hasret Hikâyesi

**“Ey iman edenler!
Eğer siz Allah'a yardım
ederseniz (emrini tutar, dinini
uygularsanız), O da size
yardım eder ve ayaklarınızı
sağlam bastırır.”**

Muhammed Suresi, 7.

Hane-i Saadet

İnsanın mutluluğunda huzurlu bir aileye sahip olmak en önemli etkenlerden biridir. Mutlu bir aileye sahip olmak sadece talihle açıklanabilecek bir husus değil, gayret gerektiriyor. Çünkü insanlar arasındaki ilişkilerde tek taraflı mutluluk oldukça kolayken iki taraflı mutluluk hayli zor. Bu sayımızda mutlu aile olmanın inceliklerini, gerektirdiği çabayı ve böylesi ailelerin üzerine bina olduğu ilkeleri ele aldık. Dr. Fatma Bayraktar Karahan "Hane-i Saadet" yazısında aile yaşantısı ile de en güzel örnek Allah Rasulü'nün hayatından kesitlerle mutlu aile olma yolunda bizlere fikirler verdi.

Biz Bize köşemizde Rumeysa Şimşek ile okul öncesi din eğitiminden ne anlıyoruz, sorusuna cevap aradık. Şimşek, yazısında çoğu zaman yeterince önem vermeyip küçümsediğimiz bu dönemin aslında önemli fırsatlar barındırdığını ve nasıl geçirilmesi gerektiğini anlattı. Dr. Bilal Esen ise hayatta her süreçte ihtiyaç duyduğumuz sabrın aile için anlamına yer verdi "Ailenin Geleceğini Aydınlatacak Işık: Sabır" yazısında.

Ailece köşemizde Aile Terapisyeni Hülya Akbul Çakır, "Oynarken Öğrenmek" yazısında oyunun çocuğun gelişimindeki önemine değindi. Psikolog Zehra Binici Tekin ise kişinin gerçekle bağlantısının bozulduğu bir beyin hastalığı olan şizofreniyi ele aldı. Bu yazıda hastalığı tetikleyen unsurları ve hasta yakınlarının nasıl davranması gerektiğine ilişkin bilgileri de bulacaksınız.

Misafirimiz Var köşemizde bu ay Sierra Leone'den bir kardeşimiz konuk oldu dergimize. Mohammed Muchtar Sesay, elmas madenleriyle bilinen Sierra Leone'de yaşanan iç savaşı, acıları, ülkesinden Türkiye'ye uzanan umudun hikâyesini ve ülkesinde İslam'ı anlattı bize.

Talha Bora Öge, namı-ı diğer gölge söyleşisi okurları, izleyenleri ve özellikle radyo dinleyenlerinin bir solukta okuyacağı bir bölüm oldu. Öge, yeni projelerinden, ilham kaynaklarından da bahsetti bizlere.

Bir Nefes Sıhhat sayfasında şifa kaynağı zeytin ve yağını Doç. Dr. Havva Kavaklı Şahin, Kültür Sanat bölümünde Mustafa Toprak "Hata Günlüğü" kitabını yazdı.

Evimiz, Geçmiş Zaman Olur ki, Bilgelik Hikâyeleri, Serbest Kürsü, Kısa Kısa ve daha pek çok bölüm bu ay da sizler için dergimizde yerini aldı. Rasulü Allah'ı daha iyi tanımak, anlamak amacıyla etkinliklerin gerçekleştirildiği bu nisan ayında her konuda olduğu gibi aile hayatında da onu örnek alabilmek ve yuvalarımızın hane-i saadet olması duasıyla...

Talha Bora Öge, namı-ı diğer gölge söyleşisi okurları, izleyenleri ve özellikle radyo dinleyenlerinin bir solukta okuyacağı bir bölüm oldu. Öge, yeni projelerinden, ilham kaynaklarından da bahsetti bizlere.

Dr. Faruk Görgülü

Diyaret İşleri Başkanı Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Yüksel Salman

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Dr. Faruk Görgülü

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu
Mustafa Bayraktar

Yayın Koordinatörleri
Dr. Fatma Bayraktar Karahan
Sümeyye Özçelik
Sevde Nur Özkan

Tashih
Mustafa Bektaşoğlu

Arşiv
Ali Duran Demircioğlu

Tasarım
aral.org
Bedra Nur Ayyün

Baskı
İleri Haber Ajansı Tanıtım İletişim
Matbaacılık Yayıncılık Ve
Teknik Hizmetleri A.Ş.
Tel: 0212 454 32 90

Abone İşleri
Tel : 0312 295 71 96-97
Faks: 0312 285 18 54
e-mail : dosim@diyanet.gov.tr

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Blv.
No: 147/A 06800,
Çankaya/Ankara
Tel: 0.312 295 8661- 62
Faks: 0.312 295 6192

DiBAiledergisi

diyanetailedergisi

ailedergisi@diyanet.gov.tr

4 Kısa Kısa
Sümeyye Özçelik

6 Hane-i Saadet
Dr. Fatma Bayraktar Karahan

**12 Okul Öncesi Din Eğitiminden
Ne Anlıyoruz ?**
Rumeysa Şimşek

**16 Ailenin Geleceğini
Aydınlatacak Işık: Sabır**
Dr. Bilal Esen

**18 Talha Bora Öge
ile Söyleşi**
Sevde Nur Özkan

22 Oynarken Öğrenmek
Hülya Akbul Çakır

**26 Gerçekle Hayal Arasındaki
İnce Çizgi: Şizofreni**
Zehra Binici Tekin

**28 Özlem, Sevgi ve Sağlığın
Simgesi: Zeytin ve Yağı**
Doç. Dr. Havva Şahin Kavaklı

**30 Ütülemek: Isıyla
Gelen Güzellik**
Dr. Hatice Koç Kanca

32 Serbest Kürsü
Sevde Nur Özkan

34 Eğitim Şart

Hasan Karaca

**36 Umudun Ülkesi:
Sierra Leone**

Deniz Güner

**40 Hayrın Anahtarı Gönüller Sultanı
Yığıt Sahabi: Sa'd B. Mu'âz**

Elif Erdem

42 Hayat Seninle Güzel

Selim Gündüzalp

44 Güzel 'Bir'Dir

Zeynep Büşra Atalar

**46 Bir Hasret Hikâyesi:
Şam Süleymaniye Camii**

Bekir Erdem

"Nataları dokur nineler..."

48 Ölüm

Dr. Lamia Levent Abul

50 Kültür Sanat**52 Kırkambar****53 Sizden Gelenler****54 Bulmaca**

Muhammed Kâmil Yaykan

56 Fotoğrafın Anlattıkları

“Tevhid ve Vahdet” Gelin Birlik Olalım

Kutlu Doğum Haftası, 1989 yılında başlatılan her yıl farklı gündem ile Peygamberimizin (s.a.s.) anlatılmasının amaçlandığı ve doğum gününün miladi takvime göre 20 Nisan kabul edilerek kutlandığı bir etkinlik haftasıdır. Kutlu Doğum Haftası geleneği, kalplerde var olan peygamber sevgisini harekete geçirmekle birlikte bu geleneğin sadece ülkemiz sınırları içinde değil, Müslüman kardeşlerimizin bulunduğu her ülkede bilgi ve irfan ziyafetine, kardeşlik şölenine, manevi yenilenme haftasına dönüşmüştür. Her yıl Kutlu Doğum Haftası'nda bir tema belirleyerek kamuoyunun gündemine taşıyan Diyanet İşleri Başkanlığı, bu yıl birlikte yaşama konusunda İslam'ın bakış açısını “Tevhit ve Vahdet Gelin Birlik Olalım” temasıyla ele alıyor.

Geçmişten Gelen Şifa: Mesir Macunu

9. Osmanlı Padişahı Yavuz Sultan Selim'in eşi, Kanuni Sultan Süleyman'ın annesi Hafsa Sultan, Manisa'da hastalanır. Hastalığına çare bulunamayan Sultan'ın yaptırdığı Sultan Camii Medresesi'nin başına getirilen Merkez Efendi, bitki ve baharat karışımından oluşan bir macun hazırlar. Baharatın 41 çeşidi karıştırılarak hazırlanan bu macunu yiyerek sağlığına kavuşan Hafsa Sultan, diğer hastalara da macunun verilmesini ister. Halktan gelen isteğin artması üzerine kâğıtlara sardırılan macun Sultan Camii'nin kubbe ve minarelerinden saçılır. Halk, her yıl nevruzun kutlandığı vakitlerde Sultan Camii'nin önünde toplanır ve böylece yaklaşık 400 yıldır devam eden Manisa Mesir Festivali doğar. Hoş kokulu ve lezzetli mesir macunu, iştah açıcı, kan dolaşımını düzenleyici, yorgunluğu giderici özelliklere sahiptir. Kolesterol ve hipertansiyonu düzenleyen, vücuttaki şekeri dengeleyen mesir macunu, kireçlenme ve romatizmal hastalıklara da iyi gelir.

Mobilya Alırken...

Her gün farklı koşuşturmalarla geçiriyoruz ömrümüzü. Bazıları sabahın ilk ışıklarıyla yol almaya başlıyor bazıları da gün içinde dinlenip gece işe koyuluyor. Bütün bu hareketlilikte bizi dinlendirecek en önemli faktörlerden birisi de rahat ve sağlıklı mobilyalardır. Kötü bir mobilya, sebep olduğu sırt, adale, bel ve ayak ağrıları gibi zararlarının yanında psikolojik olarak da kişiyi rahatsız ve huzursuz eder. Ayrıca erken bozulur, eskir ve kısa bir zaman sonra da onarılması gerekir. Mobilya seçiminde ihtiyaçlar, ekonomik durum rahatlık, kullanışlılık ve sağlamlık gibi hususlar oldukça önemlidir. Mobilyadaki döşemelik malzemenin uzun süre dayanan, kolay yanmayan, terletmeyen ve kolay temizlenebilen özellikte olması da tercih sebebidir. Alınan mobilyanın nakliye, kurulum ve montaj masraflarının fiyata dâhil olup olmadığı satın almadan önce öğrenilmelidir. Satın alınan mobilyada garanti belgesi, Türkçe tanıtma ve kullanma kılavuzu ve satış sonrası hizmet verecek servis istasyonları listesinin olmasına da dikkat edilmelidir.

Üç Aylar Başlıyor

Üç aylar kameri ayların yedincisi olan recep ayı ile başlar, şaban ayı ile devam eder ve ramazan ayı ile son bulur. Üç ayların faziletli ve değerli olmasının sebeplerinden biri de kandil gecelerinin bu aylarda bulunmasıdır. Kandil gecelerinin üç aylarda yer alması; bu aylara ayrı bir önem verilmesine, ibadet, dua, zikir ve hayırlı işlerle daha fazla meşgul olunarak dinî duyarlılığın, samimiyetin, yardımlaşmanın, din kardeşliğinin daha yoğun olarak yaşanmasına zemin hazırlamıştır. Bu aylarda yerine getirilmesi gelenek hâlini almış nafil ibadetlerden birisi de oruçtur. Peygamberimizin (s.a.s.) şaban ayında diğer aylara oranla daha fazla oruç tuttuğu, bazen da tamamını oruçlu geçirdiği hadis kaynaklarında yer almaktadır. (Buhari, Savm, 52.) Ayrıca recep ayında kutlanan Regaip Kandili de hem Allah'a bağlılık ve kulluğun gözden geçirilmesi hem de af ve afiyet istemek için bir fırsat zamandır.

İstatistiklerle Kadın

Geçmiş yıllara göre kadınların iş hayatında daha etkili olduğu zamanlardayız. Gerek aile içindeki sorumluluğunu yürüten gerekse aile bütçesine katkı sağlamak için çaba gösteren hanımların emeği göz ardı edilemez. Bu yüzden çalışma yaşamında kadınların sosyal ve ekonomik konumlarını iyileştirmek için çalışmalar yapılması bir gerçektir. Bu alanda gerekli politikaların oluşturulması amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) gerçekleştirdiği sayım ve araştırmalar ile idari kayıtlardan, üniversitelerin çalışmalarından da yararlanarak kadınlar hakkında birtakım tespitlerde bulundu. Verilere göre; Türkiye nüfusunun %49,8'ini kadın nüfus oluştururken, iş dünyasında kadınların istihdam oranı erkeklerin istihdam oranının yarısı kadar oldu. Zaman Kullanım Araştırması, 2014-2015 sonuçlarına göre ise Türkiye genelinde uykudan sonra kadınların en çok 4 saat 17 dakika ile hane halkı ve aile bakımı faaliyetine zaman ayırdığı, erkeklerin de 3 saat 58 dakika ile istihdam faaliyetinde bulunduğu görüldü.

HANE-i SAADET

Dr. Fatma BAYRAKTAR KARAHAN
Diyânet İşleri Uzmanı

İnsanlar arasındaki bütün ilişkilerde tek taraflı mutluluk oldukça kolay, iki tarafı ise hayli zordur. Söz konusu olan birden çok taraf olunca işler daha da güçleşir. Söz gelimi annelik ve babalık duygusu psikolojik olarak mutlulukların en büyüğünü ve süreklisini verebilirken insan için süreğen en büyük acı ve mutsuzluklara da kapı aralayabilir.

Yaşamın tekilleştiği ve bireyselliğin kutsandığı günümüz dünyası yalnızlıkla baş etmeye çalışıyor. Her anını gözler önüne sererek, paylaşarak yalnızlığından, tekilliğinden kurtulmaya çalışıyor. Aldığı beğeniler, yorumlar ya can suyu oluyor ya da ıstırabını artıran yalnızlığını yüzüne haykıran bir çığlığa dönüşüyor. Sanal dünyadaki kalabalık, tanışıklıklar, beğeniler iç dünyasındaki yalnızlığı gidermeye yetmese de her geçen gün takipçi sayısının, alınan yorumların, beğenilerin çokluğu artarak önemini koruyor. Oysa yaşam insan için tek başına geçirilemeyecek kadar değerli ve zorlu. Bu yüzden belki de tüm tanımlamalarda insan cinsi tekil değil çoğul ele alınmış, yalnızlığın sadece Yaraticıya özgü olduğu

vurgulanmış, başka kültürlerde insan insanın kurdu kabul edilse de âdemoğlu başka insanlarla olmaktan vaz geçmemiş. Şüphesiz insanın tür olarak yalnız ve tek tip yaratılmamasında başka pek çok ibret var. (Zariyat, 51/49; Hucurat, 49/13.) Yaşamın güçlüklerine göğüs gerebilmek, yaratılış amacını gerçekleştirebilmek ve mutlu olmak için de yalnız olmamalı insan.

Mutluluğun kaynağı

Mutluluk, üzerine pek çok söz sarf edilen kavramlardan ve hayatta peşinden koşulan bir hedef... Sadece yaşanılan an ve dünyaya odaklı tanımlar yetersiz kalırken bu duyguyu anlatmaya en şümüllü hâli bir Kur'an duasında çıkıyor karşımıza. Dünyayı ve devamı, ahireti de dikkate alan bu mutluluk anlayışında insanoğlu tek başına değil, yanında dünya hayatının süsleri evlatları, huzur ve meveddet kaynağı eşi ve kendileriyle bütünleştiği ailesi

var. Çünkü insanın mutluluğunda ailesi mutlak pay sahibi. Russell, anne babaların çocuklara, çocukların anne-babalara sevgisi, mutluluğun en büyük kaynaklarından birisi olabilir ve mutluluk tüm ilişkilerde dışa dönük bir tutum izlenerek elde edilir; kişinin kendi içine dönmesiyle, endişe ve korkulara teslim olmasıyla kaybedilir, der. Çünkü insanın temel gereksinimleri ailesinde karşılanır. Sadece fiziki gereksinimleri değil ihtiyacı olan sevgi, güven, bağlılık, ait olma...

İhtiyaçları karşılandıkça insanın, ailesinin ona verdiği mutluluk da güç de artar. Ailenin normalde karşılayabileceği bu temel gereksinimleri karşılayamaması, günümüzde yaşanan mutsuzlukların en temel nedenlerinden biridir. Zira kadın ile erkeğin eş olarak birbirleri anne baba olarak çocukları ile ilişkilerindeki uyum, karşılıklı bağlılık, samimiyet, merhamet ve vefa azaldıkça mutluluk kaynağı aile kesif bir mutsuzluk kaynağına dönüşebilir. İşte tam da bu sebeple ailenin

üzerine bina olduğu temeller ne ölçüde sağlam olursa aile o ölçüde mutluluğa kaynaklık eder.

Mutlu aile olmak için...

İnsanlar arasındaki bütün ilişkilerde tek taraflı mutluluk oldukça kolay, iki taraflısı ise hayli zordur. Söz konusu olan birden çok taraf olunca işler daha da güçleşir. Söz gelimi annelik ve babalık duygusu psikolojik olarak mutlulukların en büyüğünü ve süreklisini verebilirken insan için süregelen en büyük acı ve mutsuzluklara da kapı aralayabilir. Eşini bulmuş ol-

"Aile bireyleri arasındaki iletişimin sağlıklı yürüyebilmesi için birlikte vakit geçirmeleri şarttır, çünkü herkesin kendi köşesine çekildiği bir ortamda iletişimin yürüyebilmesi mümkün değildir. İletişimsizlik durumlarında aile bireyleri arasında kopukluklar meydana gelir ve doğal olarak aile dışında arayışlar başlar. Bu durum tehlikeli boyutlara ulaşır ailenin dağılmasına varacak kadar ciddi noktalara ulaşabilir. Eşlerin haftada bir dahi olsa çocuklar olmadan baş başa sinema, tiyatro, akşam yemeği vb. etkinliklere katılmaları daha güçlü bir birliktelik sağlayacaktır. Bunun yanı sıra çocuklarla sadece onlara özel olarak ayrılmış bir günde veya saatte birlikte olmak ve vakit geçirmek de çocukların anne babalarına olan bağlarını daha da kuvvetlendirecektir."

çocuklarını anlamaları ve onlarla empati kurmaları da aile saadeti ve huzuru için gereklidir. Özellikle çocukların yaşlarına uygun olarak ev içerisinde belirli sorumlulukları üstlenmeleri ve aile düzenine katkı sağlamaları hane içindeki yardımlaşma ve dayanışmayı arttırdığı gibi çocuğun aidiyet duygusunu da kamçılar. Ergenlik çağına gelmiş çocukların kendilerine özel zaman ve ortamlarının aile tarafından kısıtlanmaması, evin dışındaki arayışlarına gerek bırakmayacaktır. Aile bireylerinin karşılıklı olarak istisnasız her konuda hoşgörülü ve toleranslı olmaları, birbirlerini sabırla dinlemeleri ve yargılamaları kavga ve çatışmaları da önleyecektir. İletişim sorunu çekmeyen ailelerde bireyler her konuda rahatlıkla birbirleri ile konuşarak sorunları barışçıl bir zeminde çözebilirler."

Karşılıklı anlayış, sabır, hoşgörü

ve empati yanında paylaşımların çoğaltılması da aileyi güçlendirecek önemli bir diğer konudur. Evin, yenen yemeğin, imkânların paylaşıldığı gibi zamanın, mutluluğun, hüznün paylaşılmasında aile fertleri arasındaki bağları güçlendirecektir. Bu ise ait olma duygusunu öne çıkaracaktır. Birlikte olmanın getirdiği ait olma duygusu aile fertlerini birbirine ve evlerine bağlar. Betül Baltacı, aile fertlerinin birbirine yeterli düzeyde zaman ayırmalarının bu aidiyet duygusuna nasıl etkide bulunduğunu şöyle açıklamaktadır: "Aile bireyleri arasındaki iletişimin sağlıklı yürüyebilmesi için birlikte vakit geçirmeleri şarttır, çünkü herkesin kendi köşesine çekildiği bir ortamda iletişimin yürüyebilmesi mümkün değildir. İletişimsizlik durumlarında aile bireyleri arasında kopukluklar meydana gelir ve doğal olarak aile dışında arayışlar başlar. Bu durum tehlikeli boyutlara ula-

manın, tamamlanmanın mutluluğunu yaşamak yerine incinmenin, yıpranmanın, törpülenmenin ıstırabına da düşebilir insan. Oysa mutlu aile olmak aile kurmak gibi dikkat, emek ve incelik ister. Uzman klinik psikolog Betül Baltacı aile fertlerinin göstermesi gereken dikkati şöyle anlatıyor: "Aile içerisinde her bireyin bir rolü vardır. Bütün aile fertlerinin mutlu olmaları ve evdeki huzurları birbirleriyle olan ilişkilerine bağlıdır. Eşlerin birbirlerini anlamaları ve empati kurmaları kadar,

şıp ailenin dağılmasına varacak kadar ciddi noktalara ulaşabilir. Eşlerin haftada bir dahi olsa çocuklar olmadan baş başa sinema, tiyatro, akşam yemeği vb. etkinliklere katılmaları daha güçlü bir birliktelik sağlayacaktır. Bunun yanı sıra çocuklarla sadece onlara özel olarak ayrılmış bir günde veya saatte birlikte olmak ve vakit geçirmek de çocukların anne babalarına olan bağlarını daha da kuvvetlendirecektir."

Günümüz dünyasında anlık değil sürekli ve iki dünya saadetini yakalamış mutlu aile olmak çok kolay olmasa da bir hayal değil. Gelişen tüm olumsuz şartlara ve farklılaşan insan algısına rağmen sağlam ilkeler üzere bina olmuş bir aile bugün de hane-i saadet olabilir.

Hane-i saadet

Rasulullah'ın mübarek evi için kullanılan bu kavram onun getirdiği ilkeler üzere yuvasını inşa eden tüm aileler için de ulaşmaya çalışılan en güzel bir örnektir. Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi Prof. Dr. Zekeriya Güler Hane-i Saadet'i şöyle anlatmaktadır: "Etrafını aydınlatan bir ışık olarak gönderilen Hz. Peygamber'in evi, Kur'an ayetlerinin inişine tanık olan ve her zaman burcu burcu mutluluk kokan kutlu bir meskeni. Onun evi kerpiçten yapılmış, üstü hurma dallarıyla örtülmüş, sade ve basit küçük odalardan (hücrelerden) ibaretti. Peygamberimiz (s.a.s.), "Ben mahlukatın şahıs olarak en hayırlısı, ev (aile) bakımından da en temiziyim." (Tirmizi, Menakıb, 1.) diyerek bir taraftan asil ve necip

bir soydan geldiğini, diğer taraftan insanlar arasındaki şerefli mevkiini ve nezih ev hayatını dile getirmiş oluyordu." Fiziki yapısı itibarıyla son derece sade bu ev güzelliğini ve mutluluğunu içinde taşıdığı güzel ve güçlü duygulardan almaktaydı. Bu duyguların ilki ve en temeli de hiç şüphesiz muhabbeti. Bezm-i Âlem Vâlide Sultan'ın dediği gibi "Muhammet'ten muhabbet oldu hâsıl / Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl!"

Allah Rasulü ve onun yolunda bir muhabbet evlere mutluluk verir ki bu muhabbet asla merhametsiz olmaz. Değil şiddetin, incitmenin bile söz konusu olmadığı bu hanede herkesin duygusu, korkusu, sıkıntısı dikkate alınır, teselli ve destek verilir. Prof. Dr. Zekeriya Güler, Rasulullah'ın bazı

uygulamalarına işaret etmekte: "Hz. Peygamber'in aile efradının ruh hâllerini göz önünde bulundurduğu ve gerektiğinde susarak aile içi problemin üstesinden geldiği görülür. Hz. Âişe şöyle diyor: Safiyye gibi güzel yemek yapanı görmedim. Rasulüallah (s.a.s.) benim evimde iken Safiyye ona yemek göndermişti. Ama ben, aşırı derecede duyduğum kıskançlıktan dolayı titredim. Hemen kalkıp tabağı kırdım. Fakat sonra pişman oldum ve dedim ki: 'Ya Rasulallah, bu yaptığımın keffareti/bedeli nedir?' Bu soru Rasulüallah (s.a.s.): 'Tabağa misliyle tabak, yemeğe misliyle yemek' diye cevap verdi. (Ebu Davud, Büyu, 91; Nesai, İşretü'n-nisa, 4.) Diğer yandan o gerekli durumlarda teselli de verirdi. Vefatına sebep olan hastalığı esnasında biricik kızının üzüldüğünü gö-

rünce, 'Fatıma! Sen mümin kadınlarının hanımefendisi olmaya razı olmaz mısın?' (Buhari, İsti'zan, 43.) diyerek onu rahatlatmıştı. Kızı Fatıma'ya öğrettiği ve sabah akşam tekrarlamasını isteyerek onun iç tutarlılık ve manevi dünyasını canlı tutmayı hedeflediği dualardan birisi şu olmuştu: 'Ey Hayy ve Kayyum olan Allah'ım! Senin rahmetine iltica ediyorum ve senden yardım diliyorum. Benim bütün işlerimi düzelt ve beni bir an olsun nefsimle baş başa bırakma!'

Allah Rasulü'nün hane-i saadeti nezaket, vefa, merhamet ile teçhiz olmuştu. Ancak bu ilke ve uygulamalar hiç bir zaman tek taraflı yeterli olmamaktadır. Prof. Dr. Zekeriya Güler: "Doğrusu ailenin huzur ve mutluluğu, eşlerin birbirlerine katlanmaları, sevinç ve keder zamanlarında aynı

duygu ve heyecanı yaşamaları, sohbet etmeleri, elbirliği yaparak dengeli ve tutarlı bir yol izlemelerine bağlıdır. Hangi ortam ve şartlarda olursa olsun, aile kurumu, eşler arası uyum, yardımlaşma ve dayanışma temelli olmalıdır. Özellikle davranış bozukluğu görülen erkek veya kadın için, tek taraflı olarak eşinden sürekli fedakârlık beklenmemeli, rahatsızlığının farkında olunmalı ve eski sağlığına kavuşabilmesinin yolu aranmalıdır. Aksi hâlde gerginlik, bencillik, kıskançlık, haksız rekabet ve aile içi şiddet gibi zaafarla huzur ve mutluluk kaybedilip boşanma ile sonuçlanabilir" demektedir. Zira aile nasıl tek bir fertten oluşmuyorsa aile mutluluğu da tek bir ferdinin gayreti ile olmaz. Mutlu aileler tüm fertlerinin gayret ve dikkat gösterdiği ailelerdir.

Özellikle çocukların yaşlarına uygun olarak ev içerisinde belirli sorumlulukları üstlenmeleri ve aile düzenine katkı sağlamları hane içindeki yardımlaşma ve dayanışmayı arttırdığı gibi çocuğun aidiyet duygusunu da kamçılar.

Kur'an-ı Kerim'in ilk emri olan "oku" lafzından ne anlamalıyız?

Kur'an-ı Kerim'i okumayı öğrenmekteki amacımız ne olmalı? Buradan hareketle çocuğa verilmesi gereken din eğitiminin içeriği ve biçimi nasıl olmalı? Çocuk kitapları, dergileri, materyalleri ve benzerini hazırlayanlar bu konuda ne kadar hassas ve bilinçli?

OKUL ÖNCESİ DİN EĞİTİMİNDEN NE ANLIYORUZ

Rumeysa ŞİMŞEK

Okul öncesi dönem küçüm- senemeyecek bir değere sahiptir. Birçok uzman 0-6 yaş sürecinde karakterin büyük bir kısmının oluştuğunu söylemektedir. Ülkemizde ise bu farkındalığın her geçen gün arttığı görülmekte, bu algıyla birlikte konuyla ilgili çalışmalar da yoğunluk göstermektedir. Okula başlama

yaşının 7 olduğu daha önceki dönemlerde okul öncesi dönemle ilgili profesyonel bir eğitim sürecinden fazlaca bahsedilemezken, günümüzde gerek aile gerek okul hayatında bu sürede oldukça ilgili olunduğu görülmektedir. Okul öncesi dönemle ilgili birçok çalışmanın piyasada yer aldığına da şahit olmaktayız. Fa-

kat bütün bu yoğun çalışmalar ve konuya olan büyük alaka şu soruları gündeme getiriyor: 7 yaşına kadar çocuğun algı seviyesi nedir? Bilişsel, motor, duygusal, sosyal ve dil gelişimi ne ölçüdedir? Biz bu çocuklara neyi, nasıl vermeliyiz ki istenilen sonuçlara ulaşabilelim?

Çocuklarına özellikle dini eğitim vermek isteyen ailelerin yakın zamanda somut sonuçlar görmek istediklerine şahit olmaktadır. Örneğin Kur'an-ı Kerim okumayı öğrenmek, dua ve sureleri hifz etmek, Hz. Peygamber'in hayatını ezberlemek gibi kazanımlar yeterli ve gerekli görülmektedir. Kur'an-ı Kerim'in ilk emri olan

"oku" lafzından ne anlamalıyız? Kur'an-ı Kerim'i okumayı öğrenmekteki amacımız ne olmalı? Buradan hareketle çocuğa verilmesi gereken din eğitiminin içeriği ve biçimi nasıl olmalı? Çocuk kitapları, dergileri, materyalleri ve benzerini hazırlayanlar bu konuda ne kadar hassas ve bilinçli? "Niceliği her geçen gün artan bu

Allah'ı, Hz. Peygamber'i, Kur'an'ı sevdirebilmek... Teorik bilgiler her yaşta öğrenilebilir. Tabii ki bu yaşlarda çocukların ezber kabiliyetleri yüksektir. Fakat neyi neden yaptığını bilmeden ezberci bir öğrenim içi boş bir çabadır. Aynı zamanda yoğun dersler ve beklentiler çocukta bıkkınlığa yol açma tehlikesini de doğurmaktadır.

Araştırmalarda okul öncesinde aynı yaş grubu çocuklarda genellikle bilişsel ve davranışsal özellikler birbirine benzerlikle birlikte eğitim sayesinde çok daha üst bilişsel ve davranışsal durumlarla da karşılaşmıştır. Yani gerek ailede gerek okulda gördükleri ve öğrendikleri sonu-

cunda çocuklar akranlarından çok daha ileri bir seviyeye çıkabilmektedir. Okul dönemiyle birlikte çocuk zamanla ailesinden koparak çevreden etkilenme sürecine girmektedir. Aileye düşen görev bu çevre ortamına çocuğu bırakmadan ona temel değerleri öğretebilmektir. Bunda en etkili yöntem örnek olmak ve çocuğu ciddiye alarak neden ve sonuçlarıyla onun algılayabileceği biçimde birçok şeyin izahını yapabilmektir. Bir soru sorduğunda, uygun cevaplar verilmelidir. Hayal gücü kısıtlanmamalı, özgürce kendini ifade edebilmesi sağlanmalıdır. Bunun için de güvenilir kaynaklardan ve uzmanlardan faydalanılarak bilinçli bir eğitim

süreci sunulmalıdır. Çocuklara alınan her kitap, her dergi, her oyuncak ve benzeri materyal pedagojik açıdan incelenmeli, dini bakımdan doğruluğu sorgulanmalıdır. Çocuk küçük yaşlarda merak eden ve sorgulayan bir özelliği zaten içinde barındırmaktadır. Yapılması gereken şey ona ihtiyacı olan doğru cevapları doğru biçimde ve doğru zamanda verebilmektir. Öğrenme isteğini kısıtlamamak, özgür bırakmaktır. Çocuğu bilgiyle ve ezbere boğmak değil onun algı ve duygu seviyesini ölçmek, değerlendirmek buna uygun davranmaktır. Ve tabii her şeyden önemlisi ona Allah ve peygamber sevgisini aşılayabilmektir.

Çocuk küçük yaşlarda merak eden ve sorgulayan bir özelliği zaten içinde barındırmaktadır. Yapılması gereken şey ona ihtiyacı olan doğru cevapları doğru biçimde ve doğru zamanda verebilmektir.

AİLENİN GELECEĞİNİ AYDINLATACAK IŞIK: SABIR

Dr. Bilal ESEN

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

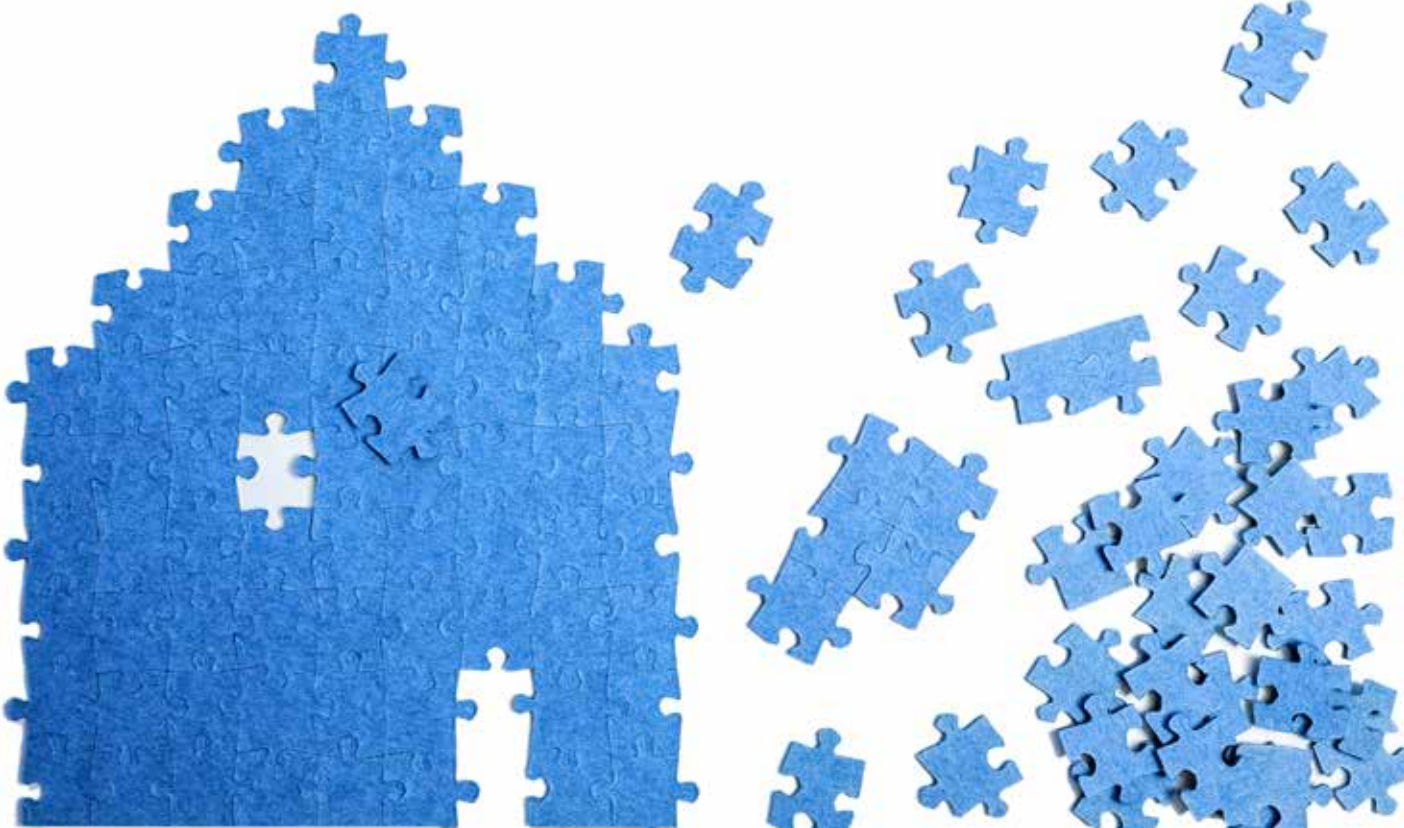
Yaptığı çalışmalarla bilim ödülü alan bir yazarın ya da kupa kaldıran şampiyon bir sporcunun, "Bu ödülü çalışmalarım esnasında bana sabırla katlanan eşime/aileme ithaf ediyorum" dediğine veya farklı vesilelerle buna benzer takdimlerin yapıldığına şahit olmuşuzdur.

Peki, nedir burada katlanılan husus? Birinin işi için diğerinin rahatının bozulması mı? Biri kariyer

yaparken, diğerinin ailenin bütün yükünü omuzlamış olması mı? Uykusuz kalmak, türlü meşakkat ve acılara katlanmak ya da fakir düşmek mi? Evet, belki bunların hepsi veya birkaçı... Bunlar aile içi dengenin kısmi bozulmasına da yol açmış olabilir. Ya da buna, birtakım büyük hedefler uğruna ailevi yükümlülüklerin asgari düzeyde yerine getirilmesi de denebilir. Fakat sonuçta tahammül ve sebat ile kazanılmış aileye mâl olmuş büyük bir başarı vardır. Artık o aile, katlanılan zorlukları unutup doyusuya sevinç içindedir. Başarı; emeğin, zahmetin ve

sabrın bir meyvesi olmuştur.

İlk bakışta pasif bir eylem gibi görünse de hakikatte aktif bir eylemdir sabır. Rasul-i Ekrem Efendimiz, "Sabır ışıktır" buyurmuştur. (Müslim, Tahare, 1.) Sabredenin yolu aydınlıktır. Çünkü o, doğru ve aydınlık yolda önünü görerek yürümektedir. Şöyle de diyebiliriz: Sabretme erdemini gösterenlerin gerçekleştirdikleri işlerin akıbeti aydınlık olur. Onlar sabrederek mahrum olanlar değil, sabrın ışığıyla geleceklerini aydınlatanlardır. Sabır, doğru ve güzel olandan vazgeçme ya da olumsuzla onay verme anlamı-

na gelmez. Umduğunu, ilk aklına gelenden farklı bir alternatifle ya da başka bir zamanda temin etmektir.

Birey nasıl yeme, içme ve eğlenme gibi işlerinden kısıtlama yapmadan ahlaki erdemlere ve başarıya ulaşamıyorsa; bir aile de zorluklara göğüs germeden, sabırla pişmeden, bir mutluluk yuvasına dönüşemez. Aile, aynı zamanda sabrın, teenni ve tedbirin öğrenildiği bir ocaktır. Çevrenin her türlü olumsuz telkini ve baskısı karşısında Allah'ın (c.c.) emirlerinin hayata geçirildiği bir aile yaşamı ortaya koyabilmek ancak sabırla mümkündür. Zamanın akışıyla gelen hüsrana karşısında kendilerini koruyabilenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenlerdir. (Asr, 103/1-3.)

Problemleri sabra bırakmadan çözmek güzeldir ama hayatın diğer alanlarında olduğu gibi aile içinde de fertlerin bazı acelecilikleri, telaşları ve gerilimleri bulunabilir. Hatalı davranışa karşı gelişigüzel ya da yarardan çok zarara yol açacak şekilde tepki vermek sağlıklı bir yöntem değildir. Akıllıca olan, en güzel karşılığı vererek yapıcı bir tutum sergilemektir. Rabbimiz, kötülüğün iyilikle savılmasını tavsiye etmekte ve bunun düşmanlıkları bile sıcak dostluklara dönüştürebileceğini fakat böyle bir sonuca ancak sabırlı olanların ulaşabileceğini belirtmektedir. (Fussilet, 41/34-35.) Kaldı ki aile bireyleri bizim hasımlarımız değil en yakınlarımız olduğuna göre, sonunda dostluğun kazanacağı davranış-

ları en çok onlar hak etmektedirler. İyilikle kötülük bir olmaz. Eşin cahilce bir hareketine aynı şekilde karşılık verilmemelidir. Tutuşan ateşi körüklemek yerine söndürmek gerekir. Başkalarına karşı merhamet, hoşgörü ve sabrı tavsiye ederken kendimizi ve ailemizi nasıl unutabiliriz? Sabrın cinsiyeti de yoktur. Zayıf olan kadar güçlü de sabra muhtaçtır. Güçlü kişi başkalarını yenen değil, öfkesine hâkim olabilen kişidir. Üstelik sabrın kazanımları sadece dünya ile sınırlı kalmayıp ahirette de hesapsız mükâfat bulunmaktadır. (Zümer, 39/10.)

Sabır, ailenin sağlıklı olarak devam etmesinde önemli etkenlerden biridir. Ancak ailede sabır, kimi davranışlar karşısında daimi sükûnet ve metaneti ifade etse de kimi davranışlar tahammül sınırlarını zorlayabilir. Özel-

Rabbimiz, kötülüğün iyilikle savılmasını tavsiye etmekte ve bunun düşmanlıkları bile sıcak dostluklara dönüştürebileceğini fakat böyle bir sonuca ancak sabırlı olanların ulaşabileceğini belirtmektedir. (Fussilet, 41/34-35.) Kaldı ki aile bireyleri bizim hasımlarımız değil en yakınlarımız olduğuna göre, sonunda dostluğun kazanacağı davranışları en çok onlar hak etmektedirler.

likle vücut bütünlüğüne zarar veren bu tip davranışlara ya da yuva yıkıcı ilişkilerin devamına sabredilmesi gerektiği söylenebilir. Böyle durumlarda bire bir diyaloglardan netice alınamıyor ve yanı sıra ısrar edildiği görülüyorsa, akrabalar başta olmak üzere çevreden destek almak ve ilgili mercilerine başvurmak gerekecektir.

Ailede sabrın bir yönü de çocuklarla ilgilidir. Anneler dokuz ay karınlarında sabırla taşırlar çocuklarını. Sonra onların yetiştirilmesi sürecinde sabır gerekir. Çocuğa karşı sabır, doğruya yönelene kadar hatalarına tahammül, yaşına verilecek eylemlerine karşı müsamaha ve terbiyede tedricilik gibi hususları ifade eder.

Bir büyükten beklenen davranışa çocuktan bekleyemeyiz. Nasıl ki onun kâğıda ilk çizdiği resimlerde, çok istememize rağmen çizgiler bir türlü düzgün olmuyorsa diğer davranışlarında da böyle olacak, olgunluk için sabırlı bir süreç geçecektir. Anne baba sabır gösterir ve gerektiğinde pedagojik destek alıp yöntemlerini revize ederlerse çocukları yetiştirmede başarılı olunacaktır.

Çocuğa karşı sabırlı olması gereken büyükler, ona maddi manevi zorluklar karşısında metanetli olmayı da öğretmeli, sabırdaki örnek olmalıdırlar. Nesillere yayılan sabır, çekirdek aileler yanında, dedeler ve ninelere kucak açmış geniş ailelerin de huzur içinde varlığını sürdürmesinin teminatıdır.

Talha Bora Öge:

Sevde Nur ÖZKAN

23 Nisan 1976'da Ankara'da doğan Talha Bora Öge yüksek öğrenimini Anadolu Üniv. İktisat Fak. Kamu yönetimi bölümünde tamamladı. Evli ve bir kız çocuğu olan Öge'nin radyo serüveni 1994 yılında başladı. 2001' de başladığı şiir-türkü konserleriyle; 70'i aşan merkezde 500'e yakın sahne aldı ve hâlâ sahne almaya devam ediyor. Aynı zamanda çeşitli televizyon kanallarında da program hazırlayıp sundu.

..NAM-I DİĞER GOLGE

Tat aldıkça yapmak istedim, yapmak istediğimi görünce eğitim almam ve kendimi yetiştirmem gerektiğini fark ettim. Çünkü kabın içinde ne varsa dışına o sızar. Bir görevlendirilmiş olma hissiyatı doğdu içime, yani "Allah rızkımı niye buradan verdi?" diye bir sorguladım kendimi.

Radyo yayıncılığı sizde bir tutku hâlinde... Radyonun bu tutkulu serüvenine nasıl başladınız?

Özel radyoculuk yeni yeni başlamıştı. Liseden bir yıl sonra sadece tatilimi değerlendirmek için başladım, hobi gibi yani. Nasıl oldu, nasıl gelişti anlamadım, şimdi buraladayım, uzun hikâye aslında.

Tat aldıkça yapmak istedim, yapmak istediğimi görünce eğitim almam ve kendimi yetiştirmem gerektiğini fark ettim. Çünkü kabın içinde ne varsa dışına o sızar. Bir görevlendirilmiş olma hissiyatı doğdu içime, yani "Allah rızkımı niye buradan verdi?" diye bir sorguladım kendimi. Dedim: "İyi şeyler anlatmalısın. Kastettiğim şey ahkâm kesmek değil, paylaşmak güzel olanı. Düşünüyorum da bu meslekte 22. yıla doğru emin adımlarla ilerliyorum şimdi.

2002 Akademetre en çok dinlenen radyo programcısı gibi ödüller aldınız. Radyoculuktaki bu başarıyı nasıl yakaladınız ve neler yaptınız?

Evela teşekkür ederim... Allah'ım layık etsin...

Eğer dediğiniz gibi başarılıysam şu iki

madde yüzündendir;

İş hayatımda yaptıklarımın birbiriyle bağları iyi, yani birbirlerinin türevleri... Aynı dünyanın meseleleri olduğu için birini iyi yapınca diğerine de yardımcı oluyor!

Garip gelecek ama birbirlerine yakın olsa da aynı oranda dikkatliyim... Bir bakıma karıştırmadığım için, işin içinden çıkabiliyorum! Özellikle son iki yıl harika geçiyor kariyerim adına...

Çünkü sektörde ciddiye alınan üç ayrı kurumdan, sevenlerimin de desteğiyle bu ödüllere layık görüldüm:

2014 Sihirli Mikrofon Ödüllerinde, "En İyi Şiir Programı Ödülü"

2014 Ulgayad Medyanın İyilerinde, "Yılın Radyocusu Ödülü"

2015 Radyo Oskarlarında, "Yılın Kültür Sanat Programı Ödülü"

2016 Sihirli Mikrofon Ödüllerinde (Üst Üste İkinci Kez), "En İyi Şiir Programı Ödülü"

Tabii ki bu kazanımlar her şey demek değil ama ehemmiyeti yadsınamaz ödüllerin. Kişinin kendini tanıması, yaptığı işi en iyi şekilde yapması açısından önemli ama kaliteli olmak için samimi bir gayret göstermek en iyi olmaktan ötede bir mesele!

Geniş bir dinleyici kitlesine sahipsiniz. İnsanlar sizin sesinizi duymayı seviyor. Dinleyicilerinizin kalbine giden yolun bir anahtarı var mı?

İnsanlar kendilerine sıcak gelen şeyleri benimserler... Yani kendilerinden bir unsur buldukları konuları daha çok sever ve o her neyse onu çok yukarılara taşırlar! Kitap, radyo, tv, sahne hayatım, hangisi olursa olsun muhtemelen takipçilerime, sevenlerime hitap eden bir samimiyet bulduklarındandır diye düşünürüm... Ama daha önemlisi; tesir Allah'tandır! O severse, sizi de sevdireyor!

Bir süre televizyon projelerinde de bulundunuz...

Açıkçası ben radyodaki rahatlığımı yakalayacağım TV projeleri aradım... Kısmen de böyle bir projeyi 4 ay kadar hayata geçirdik... İçinde orkestramla müzik olan, şiirlerim ve hikâyeler olan, telefon bağlantıları yaptığım bir programdı. Bir de kıramadığım bir teklif üzerine geçen Ramazan-ı şerifte bir ay boyunca iftar özel programı hazırlayıp sundum. Hoş bir deneyimdi! TV programları haftada bir gün olmak kay-

dıyla yine yapmak istiyorum ama bakalım zaman neler gösterecek...

Şiir sizin için ne ifade eder?

İnsanoğlunun Kur'an-ı Kerim'den alması gereken en önemli mesajlardan biri olarak görüyorum şiiri! Şöyle ki; biz birbirimizle konuşarak anlaşıyoruz daha doğrusu anlaşmaya çalışıyoruz. İşte duygu ve düşüncelerimizi en iyi ifade etme biçimlerinden biri şiir. Bu nedenle gerçekten iyi ve güzel olduğunda bir şey "şiir gibi" deyimini kullanırız! Evet, insanlık şiir gibi sevmediği, saygı duymadığı ve bakmadığı sürece işimiz zor!

Kitaplarınız... Ve sizi yazmaya yöneltten duygu, varsa ilham kaynağınız...

Yıllardır mikrofondan okumalar yapıyorum. Bu okumalar, içimde yazma isteği meydana getirdi. Öyledir; eğer bir derdiniz varsa dışınıza taşacaktır. Benim ilham kaynağım hayatın ta kendisi. Çünkü acı da olsa gerçeklerden mutlu olan bir yapım var!

İlk kitabım şiir ve rubailerimi topladığım "Aşk Her Zaman Yarım Kalır", ardından

roman yazdım, daha doğru ifadeyle bir günce olan "Siyah". Sonra aşk adına 200 deneme ve aforizmadan oluşan "Aşkın 200'ü". Ve son kitabım "Allah Aşkına Dua Et"... Bu kitabımda bir nevi yalvarıyorum "Allah aşkına dua edin" diye ve aynı zamanda başka her şeyden önce "Allah Aşkı İçin" dua edin diyorum!

İşimde olmazsa olmazımdır dediğiniz hususlar ve hayat felsefeniz...

"Talha Bora Öge bir karar vereceksin; herkese hitap etmek mi? Herkes tarafından sevilme mi yoksa şöhreti bir kenara koyup, vatan millet var olduğu sürece sende var olursun diyerek az insan tanısin sevsin ama öz olsun mu?" Benim kitabımda, devletine sahip çıkacaksın hem de vakit kaybetmeden, sahip çıkman gerektiği zaman. Tüm konuşmalarımda insanları uyarıyorum. Bu ülkenin gelmiş geçmiş tüm emekleriyle oynadılar. Radyocu olsam ne yazar, sahneler ful dolsa ne yazar. Asıl dava İslam'dır ve kutsal olan bu topraklara sahip çıkmaktır.

Ayrıca tanıyanlar bilirler, tam bir simetri

hastasıyım. Olabildiğince başkalarını rahatsız etmeden ama asla bu huyumdan rahatsızlık duymadan yaşıyorum! Yani benim olmazsa olmazım evimde de, işimde de; dakiklik, temizlik, tertip ve düzen!

Benim hayata dair seçtiğim yol şu sözde saklı:

"Güzel olan her şey iyi değildir ama iyi olan her şey güzeldir."

Mesele iyi olmakta... Gerisi sonra gelecektir hem maddi hem manevi.

Yeni projeleriniz mevcut mu?

Açıkçası ömrümün sonuna kadar hayır konuşan, iyiliği sevdiren ve özendirip, kötülüklerden sakındıran bir insan olarak tecrübe, bilgi ve sesimi kullanmak istiyorum!

Her ne proje olursa olsun tv, radyo, sahne fark etmez yine yapabildiğim en iyi şeyi yapacağım ve konuşacağım ve başta saydığım isteklerimi yerine getireceğim inşallah. Merak eden dinleyicilerimiz beni www.baygolge.com adresinden ve diğer sosyal medya hesaplarımdan takip edebilirler.

Ve son olarak sizi takip edenlere, dinleyicilerinize söylemek istediğiniz...

Bizim inancımızı hakkıyla yaşayabilmemizin en baş gereklerinden biri şu hakikatte gizli, ama anlayana!

Anı yaşamak!

İslam'ın özüdür ertelememek...

Yoksa bu cümleyi "gününü gün etmek" anlamında kullanmadım hiçbir vakit! Yarınlar varsa, bunu ancak Allah biliyor ve evet varsa bugünü kaçırmadıysan bir anlamı olacak...

Aynen dünün geride kalmasına rağmen, ders alabiliyorsen şimdiyi şekillendirdiği gibi!

Velhasıl dün gitti, yarın daha gelmedi, elde bir bugün var...

Kıymetini bilip anı yaşamalıyız! Huzurlu anlar dilerim hepimize...

OYNARKEN ÖĞRENMEK

Hülya AKBUL ÇAKIR

Sosyolog-Sistemik Aile Terapistisi

Oyun, hareket etmeyi sağlar. Hareket ise solunum organlarını faaliyete geçirir. Böylece oyun yolu ile yorulmadan güç kazanılır. Oyun aracılığı ile çocuklarda dikkat, algılama, çabuk karar verme, çeviklik, atiklik ve cesaret artmış olur. Oyun esnasında çocuklar kendi kendilerini yönetmeyi ve beraber oynadıkları kişi ile işbirliği yapmayı ve paylaşmayı öğrenirler.

Bilye oynayan çocuklar, bilye oynarken nişan almayı, uzaklık ve yakınlığı ölçmeyi, hedefe isabet ettirmeyi öğrenirler ki, bu sayede hem bedenlerini tanıma imkânı bulur, hem göz-el koordinasyonu, hem de ellerindeki kaba ve ince kasların eğitilmesini sağlarlar.

Cocuklar doğuştan itibaren hareketlidirler. Bunu gösterme şekilleri, yürümeye başlamadan önce kol ve bacaklarını gelişi güzel sallamaları veya vücutlarını sağa sola çevirmek ve döndürmek istemeleridir. Bunlar bebeklikte insanoğlunun deneyimsiz ve gayriihtiyari yaptığı hareketleridir. Daha sonraki aşamada bu hareketlerden haz alır ve bedeninin ne işe yaradığını keşfederek bilinçli kullanmaya başlar. Oyun oynamak da deneyimsiz başlayan ve sonrasında keyif alarak uygulamaya dökülen bir aksiyondur. Oyun, hareket etmeyi sağlar. Hareket

ise solunum organlarını faaliyete geçirir. Böylece oyun yolu ile yorulmadan güç kazanılır. Oyun aracılığı ile çocuklarda dikkat, algılama, çabuk karar verme, çeviklik, atiklik ve cesaret artmış olur. Oyun esnasında çocuklar kendi kendilerini yönetmeyi ve beraber oynadıkları kişi ile işbirliği yapmayı ve paylaşmayı öğrenirler. Kurallar koyup, kurallara uymayı öğrenirken, çevrelerindeki arkadaşlarını daha iyi tanıma ve onlarla olan ilişkilerini kuvvetlendirme imkânına sahip olabilirler. Böylelikle disiplinli yaşamının ilk adımlarını atıp ve farkında olmadan kendilerini serbestçe

ifade etmenin ilk deneyimlerini gerçekleştirirler.

Çocuklar oyun sayesinde iledindeki sosyal hayatlarının ilk tohumlarını da atar toplumsal kuralları öğrenmenin yanı sıra sorunlarda çözüm üretmede tecrübe de kazanabilirler. Zira oyun, çocuğun kişiliğinin gelişmesinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Mesela çocukların evcilik oyunlarında misafirleri karşılama, onlara "Hoş geldiniz. Nasılsınız?" gibi sözleri yerinde kullanma ve daha sonra şeker, çay, kahve gibi ikramlarda bulunma çocukları mutlu ettiği gibi onlara beşeri münasebetlerdeki nezaketi de öğretir.

Her çocuğun zekâ gelişiminin %50'sinin doğumla 4 yaş arasında, %30'unun 4-8 yaş arasında, %20'sinin 8-18 yaşlar arasında olduğunu göz önünde bulundurursak, zekâ yüzdesinin en büyük bölümünün okul öncesine rastladığını görmek mümkündür. Bu, oyunun ne büyük bir ehemmiyet taşıdığını göstermektedir.

Veya bilye oynayan çocuklar, bilye oynarken nişan almayı, uzaklık ve yakınlığı ölçmeyi, hedefe isabet ettirmeyi öğrenirler ki, bu sayede hem bedenlerini tanıma imkânı bulur, hem güzel koordinasyonu, hem de ellerindeki kaba ve ince kasların eğitilmesini sağlarlar.

Çocuklar oyun aracılığı ile enerjilerini olumlu bir şekilde boşaltma imkânı bulurlar. Böylece vücutça sağlam ve dinç olan çocuk, fikir yönünden de uyanık olacaktır. Şayet bir sıkıntısı var ise, bunu oyuna yansıtarak hem rahatlama imkânı bulabiliyor, diğer yandan kendini anlatıp ve çevresine mesajlar vererek yardım çağrılarını da iletmış oluyor. Bu bağlamda oyun oynamayı bir nevi özel te-

rapi gibi gelişime destek süreci olarak da görebiliriz.

Çocuğun doğumundan her yaş basamağına kadar çeşitli oyun isteklerini yerine getirmek isteyen anne babalara çok az rastlanmaktadır. Bilindiği gibi çocuklar, küçük yaşlardan itibaren su ile oynamasını ve çıplak ayakla yürümesini çok severler. Su ile çeşitli denemeler yapmak ve oynamak isteyen çocuklara büyükler her fırsatta üstlerini ıslatıyorlar gerekçeyle engeller koyarlar. Hatta bazı ebeveynler kışın dışarısoğuktur üşütür ya da yazın sıcaktır terler, mutfakta yardım etmek istediklerinde kırar, döker gibi günlük hayatımızda sıkça yerini alan bahanelerle çocukların oyun olarak gördüğü

gerçekte ise deneyim kazanabilecekleri birçok imkândan onları alıkoyarlar. Bu gerekçeler giderilerek çocuklar bu imkânlardan yararlandırılmalıdır. Şayet soğuk ise sıkı giydirilip, sıcak ise terinin kurutulması anne ve babalar tarafından temin edilerek çocuğun oyun oynamasına izin verilmelidir. Çocuklara yaşlarına uygun görevlerin verilmesi ve arzu edildiği gibi gerçekleşmediğinde gereksiz baskılar altında bırakılmaması ve küçümsenmesi de önemli bir diğer husustur. Bu tür uygulamalar bir eğitim aracı olmamakla birlikte çocuğun ileriki hayatında ortaya çıkacak, kişiliğini olumsuz yönde etkileyecek ciddi sebeplerdir.

Çevresinden korkarak bir köşede oturan çocuk, akıllı bir çocuk değildir.

Her çocuğun zekâ gelişiminin %50'sinin doğumla 4 yaş arasında, %30'unun 4-8 yaş arasında, %20'sinin 8-18 yaşları arasında olduğunu göz önünde bulundurursak, zekâ yüzdesinin en büyük bölümünün okul öncesine rastladığını görmek mümkündür. Bu, oyunun ne büyük bir ehemmiyet taşıdığını göstermektedir. Oyun aracılığıyla insanın en derinlerinde bulunan yetenekleri kendini gösterir. Eğitici oyunların çocukta bedeni, zihni ve ruhi gelişimini sağlama yönünden faydaları olduğu gibi, onda haz

ve neşe yaşatmasında, onun iyi davranışlar kazanmasında, arkadaşlık ilişkilerinin güçlenmesinde, çevresine saygılı olma yollarını öğrenmesinde, hikâye ve masal aracılığıyla hayal gücünün kuvvetlenmesinde ve çevresiyle paylaşmayı, yardımlaşmayı ve grup kurallarına uymayı öğrenmesinde önemli bir yeri olduğu anlaşılmaktadır. Önemli olan anne babaların çocuğa her oyunu değil, eğitici olan oyunları seçmesi ve sunmasıdır. Yaşama iyi hazırlanmaları adına çocuklarımızın oyunlarının ne kadar hayati önem taşıdığını fark etmeliyiz. Çocuklarda oyunun hayatın ciddi bir parçası olduğunu da unutmamalıyız.

GERÇEKLE HAYALİN ARASINDAKİ İNCE ÇİZGİ: ŞİZOFRENİ

Zehra BİNİCİ TEKİN

Psikolog

Gerçekle hayalin arasındaki ince çizginin ardında saklıdır şizofrenin hikâyesi... "Anne ben hep dünde çocuk kaldım" diyor şiirinde bir şizofren hastası...

Şizofreni; duygu, düşünce, davranış ve iletişim bozukluklarının eşlik ettiği, kişinin gerçeklikle bağlantısının bozulduğu bir beyin hastalığıdır. Genç yaşlarda başlayan ve kronik olan bu hastalık uzun süreli tedavi süreci gerektirir. Erken yaşlarda fark edilirse tedavi şansı daha da yüksektir. Şizofreni yaşam kalitesinde ve işlevsellikte bazı bozuklukları da beraberinde getirir.

Ağır seyreden bir hastalıktır. Sabır gerektirir.

Belirtilerden bahsetmek gerekirse; başlangıçta içe kapanma, dikkat toplama güçlüğü, kişisel bakımda zayıflama, kendini önemsememe ve alışlagelmişin dışında giyim tarzı, hareketlerinin kontrol edildiğini ve takip edildiğini düşünme, düşüncelerinin başkaları tarafından çalındığına ve radyo televizyonda yayınladığına inanma, ailesinden birinin ona zarar vereceğine inanma, toplumsal kurallara uymada zorlanma, hayal ile gerçeği ayırt edememe, amaçsız hareketlerle ifadelerin donuklaşması, jest ve mimiklerde azalma, konuşmada zorlanma ve mantıksız düşünceler, iç organlarının yok olduğunu düşünme, en sık görülen ise olmayan görüntüleri görme ve

olmayan sesleri duymadır.

Fakat unutulmaması gereken, her insanın bir kitap olduğudur. Her kitap farklı bir konuda yazılır ve her kitap kendine özeldir. Nasıl her kitap kendine özelse her şizofrenide hastalık belirtileri de kişiye özeldir. Yani herkes için geçerli olan tipik belirtiler yoktur, hastalığın kişiden kişiye değişen özellikleri vardır.

Şizofrenlerin zihinde düşünceler âdeta birbiriyle yarışır. Düşünceler parça parça olduğundan kişide konuşma bozuklukları, mantıksız ve dağınık konuşma görülebilir. Kişi düşünce dağınıklığından dolayı duygularını doğru jest ve mimiklerle ifade edemeyebilir. Örneğin üzücü bir olayı anlatırken gülümseyebilir veya tam tersi davranış sergiler.

Fakat hastalığın tetiklenmesinde

Şizofreni; duygu, düşünce, davranış ve iletişim bozukluklarının eşlik ettiği, kişinin gerçeklikle bağlantısının bozulduğu bir beyin hastalığıdır. Genç yaşlarda başlayan ve kronik olan bu hastalık uzun süreli tedavi gerektirir.

tek başına hiçbir neden yeterli olamaz. Çoğunlukla şizofrenisi olan kişinin yaşantısı incelendiğinde, yukarıdaki nedenlerin birçoğunun varlığına rastlarız. Yani birçok faktörün bir araya geldiği, yirmili yaşlarda ortaya çıkan bir durumdur şizofreni.

En acısı hastalık ilerledikçe kişinin ses ve görüntüleri ayırt edemeyip onlardan korkar hâle gelmesi. Kişide duyduğu seslere cevap verme kısa sürede başlar ve dışarıdan bakıldığında kendi kendine konuşuyormuş gibi görünür. Hastalığın doğası gereği kişi başlarda hasta olduğunu kabul etmez. Bu noktada kişiyi ikna etmede sosyal yardım kuruluşlarının çabalamalarından daha da önemli olanı aile desteğidir. Aileler bu hastalık ile mücadele için kurulmuş Sivil Toplum Kuruluşları aracılığıyla bilinçlenebilirler. STK'lar başta aileler, hastalar olmak üzere toplumumuz için en büyük şanstır.

Aileye en büyük rol tedavi sürecinde düşmektedir. Tedavi sürecinde aile-hasta-hekim üçlemesindeki ilişkinin sağlam olması gerekir. Tanı konmasıyla beraber aile hastalık hakkında detaylı bilgi edinmeli, nelere dikkat edeceğini, ne zaman, nasıl davranacağını öğrenmeli ki hastalıkla mücadele edebilme şansı artsın.

Unutmamak gerekir ki; insan bilmediğinden korkar. Hastalığı tanıdığına ise mücadele etmek kolaylaşır. Aile ruh sağlığını korumalı, sosyal hayatına devam etmelidir. Kendini bırakma, tükenmişliği ardından getirir. Bu da aile üyelerini hastalık sürecinde zorlayıp daha da yorar.

Aile hastalık hakkında yeterli bilgiye sahip değilse, hasta ile empati kurmada zorlanıyorsa, hastasından utanıyorsa, suçluluk ve öfke yaşıyorsa, en risklisi 'el âlem ne der'e fazlaca takılıyorsa işte tam bu noktada süreç ya tamamen tikanır ya da tedavi başarısı düşer. Sonuçta hasta yaşamına ailesiyle devam ediyor. Doktoru, psikoloğu bir yere kadar yanında olabiliyor. Bu yüzden en büyük destekçisi aile olmalıdır.

Şizofrenide belli kayıplar yaşanabilir. Ama kaybedilmeyenlerle hayat devam ediyor... Ailenin hastalığı kabullenip hastanın becerileri ile yaşamlarını yeniden organize etmeleri gerekiyor. Zira bir kişinin hastalığı tüm ailenin hastalığı olmamalıdır.

Unutmayınız ki hastanız kadar siz de değerlisiniz ve özeni hak ediyorsunuz. Ailenizde hastanızın haricinde başka fertler de var. Onları ihmal etmeyin. Kişisel bakımınıza, sağlığınıza, uykunuza, beslenmenize zaman ayırın.

Şizofreni nedeni tam olarak bilinmemekle beraber genetik yatkınlığı olan kişilerde hastalık meydana gelebilir. Şizofreniye yatkınlık varsa, bazı durumlar tetikleyici olabilir. Bunlardan bazıları:

- Genetik faktörler
- Kişilik yapısı
- Sosyal ve çevresel faktörler
- Başa çıkılmayan stres faktörleri (ölüm, iflas, boşanma, kaza vb.)
- Çocukluk yaşantısı travmaları
- Aile geçmişinde şizofreni varlığı
- Aile yapısı ve aile içi sağlıklı iletişim
- Baskıcı, kaygılı ve aşırı korumacı ebeveyn varlığı
- Mükemmeliyetçi ebeveyn tutumu

ÖZLEM, SEVGİ ve SAĞLIĞIN SİMGESİ: **ZEYTİN ve YAĞI**

Doç. Dr. Havva ŞAHİN KAVAKLI
Acil Tıp Uzmanı

Barış sembolü olarak görülen zeytin ağacının meyvesinin sağlığımıza katkısını anlatırken; "kalbe iyi gelir, beyne iyi gelir" demek onu anlatmak için yeterli değildir. Zeytin ağaçlarının üzerinde yaşanmışlığın, görmüş geçirmişliğin asaleti vardır. Uzun ömürlüdür zeytin ağacı, tıpkı meyvesini yiyenlerin uzun ömürlü ve sağlıklı oldukları gibi.

Zeytini ve zeytinyağını bir sağlık ve güzellik iksiri olarak kullanabilirsiniz.

Boşa giden hiçbir parçası yoktur zeytinin, zeytin sıklıp zeytinyağı elde edildikten sonra kalan kısmı prina dedikleri kalori değeri çok yüksek bir kalorifer yakıtı olarak

kullanılmaktadır. Yaprakları dâhil benzersiz kimyasal yapısı ve zengin antioksidan maddeler içermesi nedeniyle, diğer yağlara göre yüksek sıcaklıklarda bile son derece dayanıklıdır ve bu sebeple kızartmalarda kullanılacak en sağlıklı yağdır.

Dalından koparıldığında acı bir tadı vardır; çeşitli işlemlerden sonra tatlandırılmaktadır. Âdeta çile çekerek olgunlaşan insanlar gibi. Başına gelenler lezzetini artırmaktadır. Zeytin ezilerek, kırılarak, sıkılarak hem acılıktan kurtulmakta hem de zeytinyağı gibi altın değerinde bir sıvıya dönüşmektedir. İnsan da yaşadığı sıkıntılar karşısında zeytin olgunluğunu göstermeli, veryansın etmemelidir.

Zeytin Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen ve Allah Teâlâ'nın üzerine yemin ettiği mübarek bir meyvedir.

Zeytinyağı içerdiği antioksidan maddeler nedeniyle hücreleri yeniler, doku ve organların yaşlanmasını geciktirir. Yaşlanmanın beyin fonksiyonları üzerindeki yıpratıcı etkisini, Alzheimer gibi hastalıkların oluşma riskini azaltır. Karaciğeri oksidatif stresin zararlı etkilerinden de korur.

Zeytinyağının içeriğinde birçok vitamin ve mineral bulunmakta, özellikle içerdiği E vitamini kansere karşı koruyucu etki yapmakta, saç dökülmelerini önlemektedir. Zeytinyağı cildi besler, korur ve yumuşatır.

Mü'minin suresinde zeytinden "Ve bir de ağaç yarattık ki, Tur-i Sina'dan çıkar; hem yağ bitirir, hem yiyeceklerine bir katık." şeklinde bahsedilmektedir.

Zeytinyağı içinde en kolay hazmedilenidir. Sindirime olumlu katkıları vardır. Ayrıca kabızlığı önleyerek bağırsakların daha iyi çalışmasını sağlar. Zeytinyağı safra taşı riskini azaltır. Sıcak ve soğuk tüketildiğinde mide asidini azaltarak gastrit veya duedenal ülserlere karşı koruyucu bir rol oynar. Ülseratif kolit gibi enflamatuvar barsak hastalıklarından korur. Kireçlenmeye karşı önemli bir rol oynar. Pankreas hastalıklarına ve meme kanserine karşı da koruyucudur. Şeker hastalığının kötü sonuçları olarak düşünebileceğimiz kalp damar hastalıkları, kolesterol yükseklikleri, oksidatif stresin artması

• Zeytinyağı vücutta enflamasyon dediğimiz yangı ve damar endotel bozukluğunu azaltır.

• Kan damarlarında pıhtılaşma riskini düşürür.

• Vücut için gerekli temel yağ asitleri ile zengin E vitamininin kaynağıdır.

• Kendine özel renk, koku ve tadıyla sağlığımız ve hayatımız için paha biçilmez bir nimettir.

• Anne sütüyle benzerlikleri vardır, gebe ve emziren annelere de özellikle yararlıdır.

gibi durumları daha olumlu hâle getirme, zararlı etkileri azaltma yönünde de faydaları vardır.

Kötü kolesterol olarak bilinen LDL kolesterolü düşürürken; iyi kolesterol olarak bilinen HDL kolesterolü artırır. Bu özelliği ile kalp sağlığı açısından en uygun yağdır. Zeytinyağının düzenli tüketilmesi hipertansiyon, inme ve kolesterol yüksekliğini önleyerek kalp damar hastalıklarının önüne geçmektedir. Depresyon riskini azaltır. Kemik erimesine karşı koruyucudur.

Zeytin, uzun ve sağlıklı yaşamla birlikte anılan ünlü Akdeniz diyetinin vazgeçilmez bir ürünüdür. Kâinat kitabında zeytine ayrılan paragraf ibret vericidir; diğer tüm nimetlerde olduğu gibi zeytini bize bahşettiği için Allah Teâlâ'ya ne kadar şükretsek azdır.

ÜTÜLEMEK: ISYLA GELEN GÜZELLİK

Dr. Hatice KOÇ KANCA

Diyabet İşleri Uzman Yard.

Her şey nasıl da düzgün, pürüzsüz... "Jilet" gibi kostümlerle nasıl da güzel görünüyor insanoğlu... Bir otururverse kırışacak pantolonlar, etekler, ceketler. İğne izi nasıl tahrip ediyorsa başörtüleri oturmak da öyle tahrip ediyor elbiseleri. Buna bir çare, bir çözüm gerek. İyi bir görüntü iyi bir imaja çıkıyor nihayet...

İnsanoğlu düşünmüş taşınmış bu çaresiz derde bir deva bulmuş. Isıtıvermiş kostümleri. Üs-

telik bu gerçek bir çözümmüş. Isınan kostümler düz, pürüzsüz ve gayet iyi görünür olmuş.

Bugün her evde bulunan ve önemli bir işlevi olan ütü 17. yüzyılda icat edilmiş. İlk başlarda elbiselerin kırışıklıklarını düzeltmek amacıyla ısıtılan ağır taşlar kullanılmış. Sonraları ucunda sap olan düz demir plakalar ateş üzerinde ısıtılarak elbiselerin düzleşmesi sağlanmış. Ancak bu uygulama ısının uzun süre korunamaması nedeniyle nihai bir çözüm olamamış. Sonrasında bu düz demir plakalar oyularak içlerine kor hâlindeki kömür konulmaya başlanmış. Ancak bu

kez de ağır oluşu nedeniyle kullanımını meşakkatli olmuş.

Bu sorun da 1888'de Amerikalı mucit Henry Seely'nin elektrikli ütüyü icat etmesiyle son bulmuş. İcat edilen bu ütü, iki çubuk karbonun arasına yerleştirilen elektrik kablolarıyla demirin ısınması sağlanıyor, bu sayede ütüleme uygulaması kolayca yapılabilirdi.

1905 yılında bir kuru temizleme şirketi elektrikli ütüye buhar özelliği olan yeni bir form vermiş. Bugün de kullandığımız bu tarz ütüler, hem su hem de elektrikle çalışmaktadır. Ütüde bulunan bir

İnsanoğlu düşünmüş taşınmış
bu çaresiz derde bir deva
bulmuş. Isıtıvermiş kostümleri.
Üstelik bu gerçek bir
çözüm olmuş. Isınan kostümler
düz, pürüzsüz ve gayet iyi
görünür olmuş.

su haznesine konulan su elektrik sayesinde ısıtılmakta, bu ısınan su da altta bulunan demir plaktan buhar olarak çıkmakta... Ortaya çıkan bu buhar sayesinde, hem çok rahat hem de kusursuz bir ütü yapılmakta...

Ütü yapmak zor iş

Ütü en iyi kusur kapatma yolu. Kırışanı düzleştiriyoruz al sana yepyeni bir kostüm. Fakat bunun bir bedeli var, zor iş ütü yapmak. Hele de pantolonları tek çizgide sabitlemek kolay mı? Yorucu bir uğraş kimileri için...

Önce ütülenecek şey doğru yerden tutulacak, düzgün ve sabit bir şekilde ütü masasına yayılacak ardından yoğun bir buhar eşliğinde kimi zaman ileri geri, kimi zaman sağa sola hareketlerle ideal görüntü yakalanacak... Aynı dikkatle askıdaki yerini alıp kullanıma hazır hâle gelecek. Velhasıl özen ister, zor iş...

Zarif görünmek

Susuzların suyu, suyun da susuzları araması gibidir insanoğlunun güzellik arayışı. Güzel güzelliğin, güzellik de güzelin peşinde... Çirkin görünmek istemez hiç kimse... Güzellik, güzel görünmek ve zarafet her daim geçer akçedir ama eksiktir, yarımıdır. Çünkü gözyaşı bebekte

güzeldir ama bir kadını mazlum çevirir. Kahkaha bir bebeği meleklerin güldürdüğüne yorumlurken, zalimde acımasızlığa işarettir. Bir çiçek saksıda güzeldir ama bir mezarın üzerinde büyüyorsa acıdır, hüzdür. Güzellik bazen Yusuf gibi güzel olmak, bazen Yakup gibi ağlamayı öğrenmektir.

İşte bu yüzden güzel görünmenin vasıtası olan ütüler aslında eksik üretilmiş. Keşke 17. yüzyıla kadar giden kostüm ütüleme tarihinin çok daha gerisinden başlayan bir gönül ütüsü icat edilseymiş... Keşke bu ısıdan vicdanlar en büyük payı alsaymış. Neredeyse "can yelekleri"ni ütülecek kadar ileri gitmeyip, yavaş yavaş yol alsaymış dünya. Kırış kırış vicdanlar güzel kostümlerle dolaşmasaymış yeryüzünde... Merhamet ve adalet kol kola girseymiş... Adaletin elbisesi merhametle ütülenseymiş... Sessizce sağırlaşmak yerine sesli sesli sürseymişiz sevgimizi pazara... Akıl satarken başkasına, heybemizi bir tutam fikirle donatsaymışız. Atların iyisi devlerin değil, iyilerin olsaymış. İyiler o atlarıyla dörtnala merhamet dağıtsaymış. O pırl pırl kostümleri giyen devler insan olsaymış!

Kasım Yürücü

Üniversite sınavına hazırlandığım için ailemle pek akraba ziyaretlerine gidemem ama dedemlere giderken uygun bir zaman ayarlayıp gitmeye çalışırım. Ailem sınavımdan dolayı baskı yapmıyor.

18

Pelin Şentürk

Akraba ziyaretine sık sık gidemem. İstanbul'da üniversite okuyorum. Ailem de baskı yapmaz.

21

GENÇLERE SORDUK...

Ailenizle akraba ziyaretlerine gider misiniz? Aileniz bu ziyaretler konusunda size ısrar eder, baskı yapar mı?

19

İsmet Çınar

Ailemle akraba ziyaretine gitmekten pek hoşlanmam. Gittiğimde sıkılırım. Bizimkiler benim de gitmem için ısrar eder.

Büşranur Güleş

Ailemle akrabalara gitmeyi seviyorum. Ailemin baskısına gerek kalmıyor. Özellikle teyzemin kızlarıyla eğlendiğimiz için gitmeyi çok istiyorum.

15

UZMANINA SORDUK

Nazlı ÖZBURUN

Uzman Aile Terapisti

İnsan, insanla iletişim içinde olduğunda hayat daha anlamlı yaşanır. Büyük şehirlerin insanı yalnızlaştırmasının önüne geçmek akrabalık bağlarını canlı tutmakla mümkündür. Çocukların ve gençlerin çekirdek aile dışında yakın akrabalarıyla kurduğu bağı geliştirmek mümkün olan her fırsatta görüşme imkânlarını değerlendirmekle olabilir.

Son zamanlarda ailelerdeki küçülme akraba ziyaretle-

rini de önemli ölçüde etkilemiştir. Çekirdek aile olarak ilişkilerin sınırlı tutulduğu bazı özel günlerin dışında, doğumlar ve ölümlerde birbirini gören akrabalar birbirlerini tanıyamaz olmuşlardır. Çekirdek ailenin ihtiyaçları çocukların sınavları, dersleri gibi bahanelerle ötelenen akrabalık ilişkileri bir süre sonra bireyleri kendi iç dünyalarında yalnızlaşmaya mahkûm etmiştir.

Çocuklar, aile ve akrabalık ilişkilerinden büyük ölçüde

Lale Şentürk

Oğlumuz evli. Kızımız da şehir dışında öğrenci. O yüzden bizlerle akraba ziyaretlerine pek gelemiyorlar. Kızımız yazın okuldan geldiğinde de genelde tatile gidiyoruz. Bazen aile büyüklerini ziyaret için köye gidiyoruz.

50

Habibe Yürücü

Çocuklarımız akrabalarımıza mümkün olduğunca gitmeye çalışırlar. Büyük oğlum sınava hazırlandığı için üzerine gitmiyoruz.

ANNE BABALARINA SORDUK...

Çocuğunuz sizinle aile ziyaretlerine gelir mi? Onlara bu ziyaretler konusunda ısrarcı olup baskı yapar mısınız?

46

Okan Güleş

Çocuklar akraba ziyareti yapacağımız zaman bize katılır. Biz demeden onlar kendileri gitmek ister.

49

Abdullah Çınar

Kızımız akraba ziyaretine bizimle gelmeyi sever fakat oğlumuz bizimle gelmek istemez. Bazı zamanlarda gelmesi gerektiğini söyleriz.

52

etkilenir. İnsanın sevinç ve üzüntülerinin kaynağı, çoğunlukla aile ve akrabalarla ilgilidir. İnsanın sosyalleşmesinin doğal yollarından biri, akrabalarla ilişki kanallarının açık tutulmasıdır. Her yaşta insanla akraba olan çocuk, dedesiyle torun olabilmeyi deneyimlerken, teyzesiyle başka bir rolü, kuzeniyle başka bir rolü deneyimleyecektir. Bu da çocuk ve genç için çok önemli bir ihtiyaçtır. Yaşlı akrabalarla ilişkide çocuk ve gencin yaşama dair deneyimlerini paylaşmaya istekli akrabalarıyla beraber olması onlara eşsiz bir deneyim ve öğrenme imkânı sağlar.

Çocuklar ve gençler akrabalarla kurulan bağlara özne olarak dâhil edilmeli ve istekli hâle getirilmelidir. Akrabaların içinde çocuklar utandırılmamalı, değersizleştirilmemelidir. Akrabalık ilişkilerinin devamına verilen önem zaman zaman çocuklar ve gençlerle paylaşılmalıdır. Özellikle akraba ziyaretleri planlanırken belli bir yaşa gelmiş gence de, o gün için uygun olup olmadığı sorulmalıdır. Anne baba gence veya çocuğa önceden haber vermediği bir akraba buluşmasını son anda söylemişse ve çocuk haklı bir nedene dayanarak gelmek istemiyorsa, mümkünse çocuğun da gelebileceği bir başka zaman üzerinde konuşulmalıdır.

EĞİTİM ŞART

Hasan KARACA

Kendime bir fotoğraf makinesi almak istiyorum. Fakat bir türlü istediğimi alamıyorum. Çünkü tam olarak ne istediğimi bilmiyorum ve tam olarak makinenin bana ne vereceğini takdir edemiyorum. Ama öte yandan da ne istemediğimi biliyorum ve bir makinenin bana ne sağlamadığını anlayabiliyorum. İşte bu gerçekten kötü bir durum... Ne alacağınızı bilmiyorsunuz, fakat ne almayacağınızı biliyorsunuz.

Bu durumda yapacağınız tek iş bir bilene danışmak. Bu bilen sanıldığının aksine iyi bir fotoğrafçı arkadaşınız olmamalı. Çünkü o size, "sen zaten aceminin tekisin, aslında hiç makine almasan hat-ta hiç fotoğraf çekmesen daha iyi olur", cümlesine nezaket kıyafeti giydirmekten başka bir şey yapma-

yacak. Dolayısıyla soluğu mağazada alıyorsunuz. Evet, asla mağaza elemanının danışma hizmetine güvenmemelisiniz. Çünkü o, stokta kalmış niteliği düşük bir ürünü satmak istiyor olabilir. Bunu yap-masa bile mağaza elemanı işin uzmanı değil so-nuçta. Yalnızca birkaç gün bu işin eğitimini almış kişi. Bu arada dikkat ettiniz mi bilmiyorum, son za-manlarda mağaza danışmanları, "bize bunun eğiti-mini veriyorlar." cümlesini daha bir sık kullanmaya başladılar. Belki yalnızca bana öyle geliyordur ama sanki sürekli birileri 'bu işin eğitimini almış olmakla' övünüp duruyor. Bir şeyin eğitimin almış olmak bu kadar

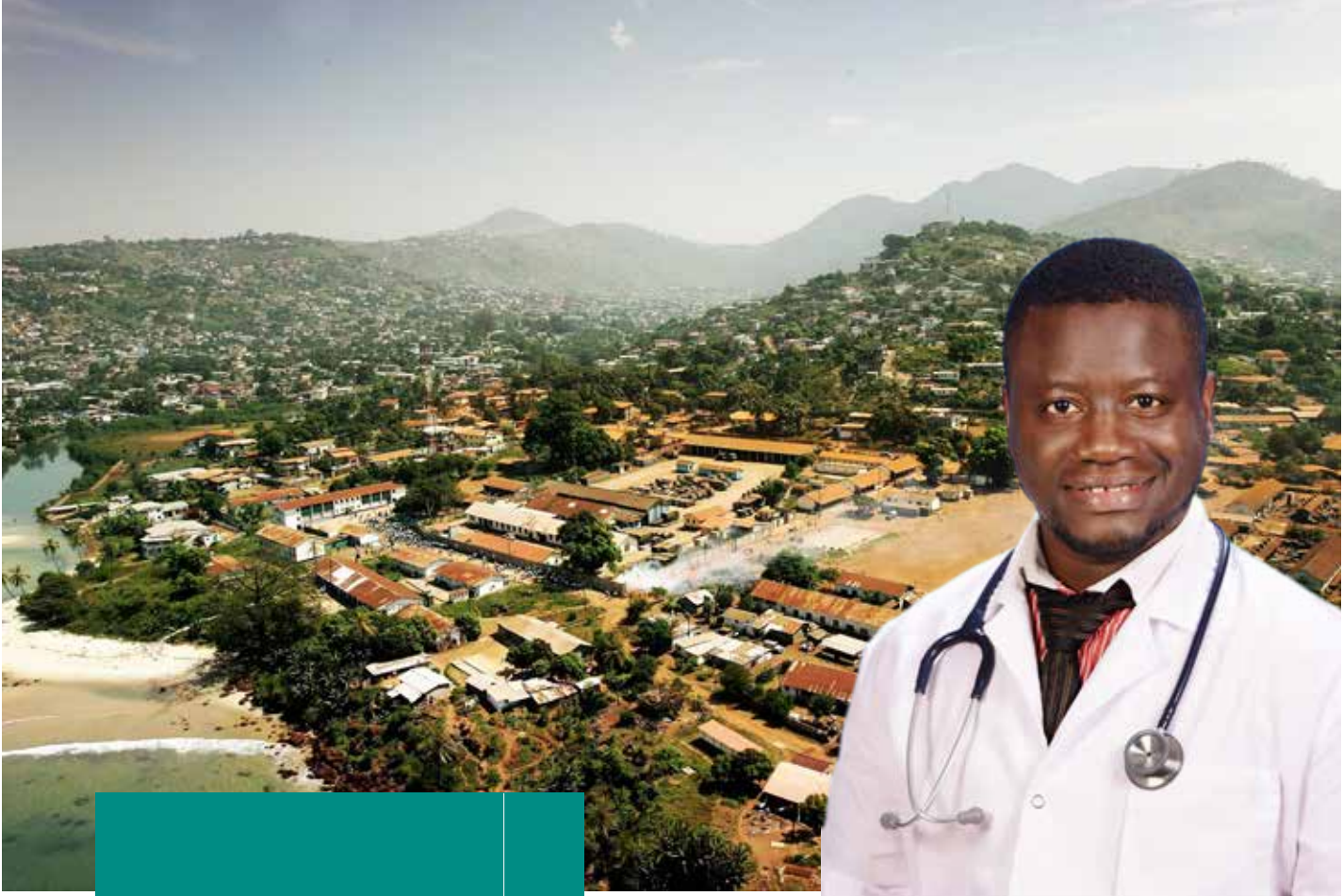
önemli mi? Sonuçta öyle uzun uzadıya eğitimlerden bahsetmiyoruz. Bir hafta sonu veya toplamda 16 saatlik bir kurs gibi gülünç süreler söz konusu. Fakat bazen bu gülünç sürelerle eğitimler birilerini başınıza bir konunun uzmanı hatta hocası yapıyor. Bir bakmışsınız daha dün psikoloji kelimesinin telaffuz edemeyen kişiler NLP uzmanı olmuş veya atıyorum diksiyon dersi vermeye başlamış. İşte fotoğraf makinesi almak için son başvurduğunuz adres olan internet de böyle kişilerle dolu. Size sayfalarca laf anlatıyorlar, fakat bu asla işinize yaramıyor. Çünkü o kişiler bu işin uzmanı değil, yalnızca eğitimini almış. Böyle kişiler de size hiçbir zaman işi anlatmazlar. Onlar hep kendilerini anlatırlar. En azından ben öyle tecrübe ettim. Orada fotoğraf makinesi bahane... Fotoğraf makinesi üzerinden kişi kendisini anlatır. Ne kadar bilgili olduğunu ISO değeri, elektronik bakaç veya pozlama telafisi gibi kelimeleri ne kadar da yerinde kullandığını göstermek ister. Sonra da dönüp size 'özetle bu makineyi almanızı önermem' diyebilir.

Anlayacağınız, hâlâ fotoğraf makinesi alamadım. Çünkü sürekli bu işin eğitimini almış kişilerle karşılaşıyorum. Böyle durumlarda işleri biraz akışına bırakmayı tercih ediyorum. Başka ve tamamen ilgisiz konularla meşgul oluyorum. Örneğin divan edebiyatıyla... Ne var ki orada da karşınıza işin eğitimini almış kişiler çıkıyor. Hani bu seneyi Ahmet Yesevi yılı ilan ettiler ya. İşte bari cahil kalmayayım diye Divan-ı Hikmet'ten seçmeler okumaya başladım. İlginç bir şekilde Yesevi hakkında ciddi bir

kanaate ulaşamadım. Bir kere her şiirin altında, o şiirin aslında aynı müellifin daha kapsamlı bir kitabının falanca yerinden alındığı yazıyor. Bunun hikmetini anlayamadım tabii. Belki ön sözde bir ipucu bulurum dedim. Orada da Yesevi üzerinden kendini anlatan bir müellif geziniyordu. 'Bu işin eğitimini' almış bir müellif elbette. Tam bu kadarı da fazla deyip kitabı kapatırken bir de gözüme ne ilişsin beğenirsiniz! Sevgili müellifimiz isminin baş harflerini besmele ile birleştirerek kendine bir mühür mü dersiniz artık tuğra mı dersiniz ne dersiniz deyin, işte öyle bir şey icat etmiş. Nedense aklıma gıgaloman diye lügatte bulunmayan bir kelime geldi?

Her neyse, anlayacağınız divan edebiyatı hakkında araştırma yapmakla fotoğraf makinesi hakkında araştırma yapmak arasında pek bir fark yok. Hep 'bu işin eğitimini almış' kişilerle muhatap oluyorsunuz.

Cennet bir ülkede
cehennemi
yaşayan bir halk...
Bir çocuğun bir
damla gözyaşının
bedelini bile
ödeyemeyecek
maden yatakları...
Her şeye rağmen
umut, her şeye
rağmen emek ve
çaba Muhammed
Mughtar Sesay!
Sen tam da
ülkenin beklediği
cevhersin.

UMUDUN ÜLKESİ: SIERRA LEONE

Deniz GÜNER

Ve ey insan! Bütün her şey üzerine geldiğinde, yaşadığın keşmekeşten hiç çıkamayacağını düşündüğünde Sierra Leone'yi getir aklına! Etrafındaki güzellikler ve zenginliklerin seni mutlu edemeyeceğini, esas mutluluğun umut olduğunu hatırla! Mohammed Mughtar Sesay! Sierra Leone'nin elmas kalpli - hayır! Elmas kötülüklerin nedeni olabilir bazen! - Sierra Leone'nin altın kalpli - altının elmas-tan geri kalır yanı var mı sanki!- ...Kalbi bir madene benzetmek neden? Kalp yüzünden insanlar ölür mü? Ne ironik! Yüceleşsin diye benzetilen şeyin sebep olduğu kötülükler düşünülünce... Mohammed

Muchtar Sesay, yürekli genç adam anlatıyor o diyarlardan bu diyarlara nasıl estiğini.

Yurtdışında okuma olanakları için devletimize ilanlar gelir. Türkiye'de burs olanakları ile ilgili de bir ilan vardı. Lise bittikten sonra başvurduğum, kazandım ve Türkiye'ye öyle geldim. Gelmeden önce Türkiye'yle ilgili pek bir şey bilmiyordum, o zamana kadar bir Türk ile karşılaşmamıştım. Nasıl insanlar, nasıl bir kültüre sahipler hiçbir fikrim yoktu. Bildiğim şeyler futbol takımları ve Müslüman bir ülke olduğuydu.

İlk geldiğimde çok korkmuştum. Pazar günüydü. Benim ülkemde Türk Konsolosluğu olmadığı için hiç kimseye haber verememiştim. Havaalanına geldiğimde kimse yoktu, okullar kapalıydı. Elimde sadece Milli Eğitim Müdürlüğü'nün adresi vardı. O gün hayatımda ilk kez kar gördüm. Her yer buzdu. İnsanlar gülümsüyordu bana ama anlaşıyorlardı. Sonra bir taksile Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gittim ama kapalıydı tabii. Taksici yardımcı oldu, beni bir otele götürdü. O gece otelde kaldım. Ben ülkemde başkent Freetown'da yaşıyordum ve beyaz insanlar orada çok azdı oysa burada herkes beyazdı. Sabahleyin otel çalışanları benimle ilgilendiler ve beni pazartesi tekrar Milli Eğitim Müdürlüğü'ne götürdüler. Orada başka siyahi öğrenciler gördüm, İngilizce bilen memurlara derdimi anlatabildiğimde biraz rahatladım. Sonra yurda gidip kayıt yaptırdım ve Türkçe kursuna başladım. Zamanla alışmaya başladım, şimdi ise alıştım."

Muchtar, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi son sınıf öğrencisi. Bütün içtenliğiyle anlatıyor ülkesini.

"Batı Afrika'da küçük bir ülke... Yaklaşık 6 milyon nüfusu var. Yüzde 70 civarında Müslüman, yüzde 30 civarında Hristiyan."

Oysa web sitelerinde yüzde 30 oranında Animizm ya da yerel dinler yazıyordu.

"Evet!" diyor. "%2 civarında başka inançlar da var. Ama orada insanlar Müslüman ya da Hristiyan değilse bunu genelde saklarlar."

"Çok zor şeyler yaşadık. 91'de iç savaş başladı ve 2001'e kadar sürdü. İnsanlar öldü, evler yıkıldı, okullar kapandı. Her şey çok zordu. Allah'a şükür savaş bitti. Şimdi durum daha güzel, ancak geçen sene bir virüs çıktı: Ebola. Liberya, Gine ve

Sierra Leone'nin başkentinde eski ve çok meşhur bir ağaç

Sierra Leone'de görüldü. Ülkemde yatırım yapmak isteyen işadamları korktular ve geri döndüler. Aslında Ebola 5 ay önce bitti. Şimdi durum düzelmeye başlıyor. Daha tam düzelmedi ama umarım daha iyi olacak. Özellikle sağlık alanı çok zayıf... Çok az olan doktor ve sağlık çalışanları da Ebola yüzünden hayatlarını kaybettiler. Eğitim alanında da zayıfız. Ülkenin durumundan dolayı hocalar ülkeden kaçmış, geri dönmek istemiyorlar. İş bulmak zor... Çok şeyi değiştirmek lazım... Sierra Leone'yi aslında biz, kendi halkımız kalkındırmalıyız. Her şeyi dışarıdan beklemek çözüm değil, tabii yardım istenebilir ama sürekli olmaz. Bu çözüm değil. Düşünceleri değiştirmek lazım... Aslında kaynaklar çok zengin. Elmas ve altın yatakları, verimli tarım arazileri varken bu fakirlik neden? 1961'de İngiltere'den bağımsızlık kazandık, artık 50 seneden fazla oldu. Kardeş olarak bir araya gelirse büyük değişiklik yapabiliriz. O zaman sadece eğitim ya da iş bulmak için değil, yeni kültürleri tanımak için turist olarak gidebiliriz yurtdi-

şına. Sadece bir şey var ki o konuda "şükür!" diyebilirim: Ülkemde din savaşları olmadı ve olmayacak. Hristiyanlar ve Müslümanlar iyi anlaşır ülkemde. İç savaş ise dinle ilgili değildi."

"Savaşı başlatanlar insanlara "Sizin için, halk için savaşacağız!" dediler. Bunu dedikleri insanları öldürdüler, o insanların çocuklarını, anne ve babalarını öldürdüler. Evlerini yıktılar, savaşa katılmayan küçük çocukların ellerini, ayaklarını kestiler. Şimdi Sierra Leone'de sokaklarda kolsuz bacaksız birçok insan görürsünüz!"

Dünyanın başıboşluk kazandığı bir hastalığıdır bu. Bir ülkeden beslenmek için onu öldüren ve kargalar gibi üşüşen milletler...

"Ben o zaman küçüktüm ama bazı ülkelerin elmas madenlerinden faydalanmak için içerdeki isyancıları kışkırttığını biliyordum yine de. Ama bunun hiçbir önemi yok. Dürüst ve akıllı yöneticiler oyuna gelmezler. 10 yıl akıllanmak için çok uzun bir zaman."

Peki, Sierra Leone'de İslam... Gine'den gelen İslam'ı kabul etmiş Müslümanlar katkıda bulunmuş bu cennet ülkede İslam'ın yayılmasına. Nasıl yaşanır ülkede İslam dini Sesay? Türkiye ile farklar var mı?

"Türkiye'de ilk zamanlardan sonra çok zorluk çekmedim, çünkü dinimiz ve dini yaşayışımız aynı. Biz de kandil kutlarız, ezan bizde de Arapça okunur. Cuma namazlarına bizde de özel önem gösterilir. Halk güzel giyinir, kokular sürer bu günlerde. Peygamberimizin sünnetlerini uygularız. Çok küçük farklılıklar var. Örneğin, bayram namazlarını camide değil, çok büyük ve geniş alanlarda kılarız açık havada. Bu sanki bir peygamber geleneği gibi... Camilere sığmadığımızdan değil, gelenek olduğu için. Bir de bayram günleri erkekler diğer günlerden farklı olarak uzun gömlek giyinirler."

"Türkiye'de camiler çok büyük ve heybetli. Bizim bu kadar büyük camilerimiz yok. Ama insanlarımızın yürekleri de sizinkiler kadar geniş. Ülkemize gelen turistler misafirperverliğimizden memnun kalır. Bu aslında İslam'ın insanlara kazandırdığı bir özelliktir. Dinimiz aynı olduğu için davranışlarımız da aynı."

"Türkiye'de insanlar yardımsever. Üniversitede hızlı not tutan biri diğer arkadaşlarının da fotokopi çekmesine izin veriyor. Kiskançlık görmüyorum. "Benim notumla benden daha iyi not alacak." kaygısı

yok. Sonuçta her şey ülke için. Ne kadar çok başarılı insan olursa ülke o kadar iyi olur. Bu iyi insanlar benim ülkeme de geliyorlar. Kurban Bayramı'nda kurban keserler. Yeryüzü Doktorları ülkemde pek çok fitik ameliyatı yaptı. Gerçekten çok teşekkür ediyorum."

"Ayrıca Türkiye Bursları'na da çok teşekkür ediyorum. Tamamen adil bir şekilde öğrenci seçimi yapıyorlar. Web sitesinden araya hiç kimseyi koymadan, kimseye minnet etmeden başvuru yapabiliyoruz. Afrika'da bir söz vardır: "Bana balık verme, balık tutmayı öğret!" Türkiye, pek çok Sierraleone öğrencisine balık tutmasını öğretti. Eğitimli insanlar çoğaldıkça umarım ülkem çok daha iyi olacak."

Sierra Leone ne kadar da güzel bir isim... Ne güzel bir tınısı var.

"Portekizli bir tüccar dağları görünce aslanlara benzetiyormuş ve 'Bu dağlarda aslanlar var.' demiş. 'Aslanlı Dağ' demektir Serra Lyoa. Zamanla Sierra Leone olarak değişti."

Cennet bir ülkede cehennemi yaşayan bir halk... Leonardodi Caprio'nun başrolünü oynadığı Kanlı Elmas'la tanınan ülke. İnsanın dili varır da nasıl sorar? Ancak "Doğruyu söylemekten çekinmiyorum. Olumsuzlukları olabildiğince aktarmalı ki çözüm olsun!" diyebilen birine sorulacak bir soru. Film çok mu abartılmıştı acaba?

"Hiçbir şeyi abartmadılar. O film sadece bir noktayla ilgileniyor. Çoğu şeyi göstermediler o filmde. Olanlar çok daha kötü. Örneğin isyancılar hamile bir bayan görünce, bebek kız mı erkek mi diye iddiaya tutuşup kadının karnını keserek çıkarıp bakıyorlardı. Küçük çocukların uzuvlarını kestiler, kadınlara çok kötü şeyler yaptılar..."

Cennet ülkede cehennemi yaşayan bir halk... Bir çocuğun bir damla gözyaşının bedelini bile ödeyemeyecek maden yatakları... Her şeye rağmen umut, her şeye rağmen emek ve çaba Muhammed Muchtar Sesay! Sen tam da ülkenin beklediği cevhersin.

"Güzel sözlere değil, güzel mesajlara ihtiyaç var. Ben ülkemdeki insanların daha akıllıca davranmasını istiyorum. İnsanlar eğitim almalılar. Beni kimse kandıramaz, çünkü ben eğitim aldım. Güzel sözler de beni kandırmaz, vaatler de. Ben verilen sözlerin tutarlılığına bakarım. Cahil insanlar ise maalesef bi-

Bayram namazlarını camide değil, çok büyük ve geniş alanlarda kılarız açık havada. Bu sanki bir peygamber geleneği gibi... Camilere sığamadığımızdan değil, gelenek olduğu için. Bir de bayram günleri erkekler diğer günlerden farklı olarak uzun gömlek giyinirler."

raz da iyi niyetlerinin kurbanı olarak kandırılıyorlar." Kızgın ve öfkeli...

"Üniversiteden sonra iş bulmak zor... Bazı insanlar gelip işsiz bayanlara 'Sana şu ülkede iş bulduk, hastanede çalışabilirsin! Ben Müslümanım, bana güvenebilirsin!' diyor. Sonra o kızları alıp başka Müslüman ülkelerde ev işlerinde çalışmak üzere alıkoyuyorlar. Pasaportlarına el koyuyor ve kaçmaya çalışırsa öldüreceklerini söylüyorlar. Onlara hiç para vermeden çalıştırıyorlar ve onlardan yararlanmaya çalışıyorlar. Son zamanlarda o kadar çok şey duydum ve internette gördüm ki insanlara inancım kalmadı. Küçük çocukları onlara bakacaklarını söyleyerek ailelerinden alıp deve yarışlarında kullanılıyorlar. Hafif olsun ve deve hızlı koşabilirsin diye bu çocukları aç bırakıyorlar ve hırpalıyorlar. Bu tür insanlar İslam'a zarar veriyorlar. İslam karşıtları malzeme bulmak için bu gibiler sayesinde çok

da zorlanmıyorlar. Elbette bir kişinin yaptığı bütün Müslümanlara mal edilemez. Ama Müslümanım diyen ve bu davranışları sergileyen kişilerin sayısı arttıkça güven zedeleneyecektir." O yüzden benim için bir insanın "Ben Müslümanım." demesinin yanı sıra davranışları da çok önemlidir.

Kim ne diyebilir senin bu duruşuna, bu haklı öfkene? Bir insanın başka bir insana böyle davranmasını reva görebilir?

"Görebilir, çünkü onlar kendilerini zaten bizden daha önemli görüyorlar!"

Kızmaya devam et Sesay! Bu öfken taze kalsın ki azmin de, çaban da her an tazelensin.

"Bu sene ülkeme dönebilirdim, ama Londra'ya gidip uzmanlığımı yapacağım. Ülkemde yurt dışında eğitim görenlerden çok şey beklenir. En iyi şekilde gitmek için eğitimimi biraz daha devam ettireceğim. Sonra kesinlikle ülkeme döneceğim!"

HAYRIN ANAHTARI GÖNÜLLER SULTANI YİĞİT SAHABİ: SA'D B. MU'ÂZ

Bedir Savaşı öncesi yapılan istişarelerde ortaya çıkan gerginliğin aşılmasında da Sa'd b. Muaz başroldeydi. Küfre karşı büyük bir savaşa atılmak müminleri biraz tedirgin etmiş, bu konuda çekimser davranmışlardı. Allah Rasulü'nün daima yanı başında olacaklarını bildiren muhacirlerden Mikdad b. Amr'ın konuşması Rasulüllah'ın yüreğine su serpmişse de asıl beklediği sayıca daha fazla olan ensarın desteğiydi.

Elif ERDEM

Diyaret İşleri Uzmanı

Sabah namazını kıldırdıktan sonra telaşla mescitten çıktı Allah Rasulü. Gece vefat eden Sa'd b. Muaz'ın cenazesini teslim alan Abdüleşheloğullarının evlerine doğru yürüyordu. O kadar hızlıydı ki beraberindekiler kendisine yetişmekte zorlanıyordu. Kiminin hırkası boynundan düşüyor, kiminin terliğinden parmak bağı kopuyordu. Şikâyetlere aldırmadan ilerliyordu Rasulüllah. Sa'd'ın cenaze işlemlerinde hazır bulunamamaktan korkuyordu.

Otuz yedi yaşında vefat eden Sa'd, kısa ömrünün yalnızca son birkaç senesini Müslüman olarak geçirmesine karşın İslama büyük hiz-

metlerde bulunmuş, müminler için tam anlamıyla bir "ensar" kardeşi olmuştu. Kavmi içinde saygın bir konumdaydı; sözü dinlenir, hatırı sayılır liderlerdendi. Birinci Akabe Biat'i'nden sonra Medine halkına İslamı öğretmek üzere gelen Mus'ab b. Umeyr'in davetiyle Müslüman olduğunda kavmini de bu güzel dine girmeye çağırılmış ve onun telkinleriyle Abdüleşheloğullarından İslama girmeyen kalmamıştı. Ardından Mus'ab b. Umeyr'i evine alan Sa'd'ın evinden yayılan İslam nuru büyük bir hızla her yanı kaplamış, gündün güne Medine, eski adıyla Yesrib şehri, "münevver" peygamber yurdu olmaya hazır hâle gelmişti.

Bedir Savaşı öncesi yapılan istişarelerde ortaya çıkan gerginliğin aşılmasında da Sa'd b. Muaz başroldeydi. Küfre karşı büyük bir savaşa atılmak müminleri biraz tedirgin etmiş, bu

konuda çekimser davranmışlardı. Allah Rasulü'nün daima yanı başında olacaklarını bildiren muhacirlerden Mikdad b. Amr'ın konuşması Rasulü Allah'ın yüreğine su serpmişse de asıl beklediği sayıca daha fazla olan ensarın desteğiydi. Medine'de Rasulü Allah'ı koruyacaklarına söz veren bu güzel insanlar, Medine dışında yapılacak bir savaşa katılmayabilirlerdi. İşte tam bu sırada ensar adına söz alan Sa'd b. Muaz coşku dolu şu sözlerle toplantıya son noktayı koydu:

"Ey Allah'ın Rasulü! Biz sana iman edip, seni tasdik ettik. Getirdiğin her şeyin hak ve gerçek olduğuna şahitlik yaptık. Sana itaat etmek ve sözüne uymak konusunda söz verdik. Ey Allah'ın peygamberi! Allah'ın emrini uygula (biz seninle beraberiz). Seni hak üzere gönderen Allah'a yemin olsun ki sen şu denize dalacak olsan biz de seninle birlikte dalarız. Bizden bir kişi bile geride kalmaz. Dilediğinle görüş, dilediğinle ilişkiyi kes. Mallarımızdan dilediğini al. Doğrusu mallarımızdan dilediğin bizim için bıraktığından daha hoştur." (Vakıdi, Megâzi, I, 48-49.) Bu sözlerin ardından gönüllerdeki iman tazelenmiş, puslu düşünceler yerini azim ve kararlılığa bırakmıştı.

Sa'd b. Muaz'ın varlığı inananları hep güçlendirmiş, attığı adımlar daima ümmete rahmet getirmişti. Hayrın anahtarlarından biri olan bu akli selim sahabiyle istişare etmeyi önemserdi Allah Rasulü. Buvat Gazası'na giderken yerine onu vekil tayin etmiş, her fırsatta müminlerin kuyusunu kazmaya çalışan Kurayzaoğulları hakkında verilecek hükmü de yaralı olmasına rağmen ona bırakmıştı. Verdiği karardan

memnuniyet duymuş ve o doğrultuda hareket etmişti. Ne var ki Hendek Savaşı'nda ağır yaralanan Sa'd bu hükmü verdikten kısa bir süre sonra vefat etti.

Yaralandığında Allah Rasulü Sa'd'ı mescitte yaralıların tedavisi için kurulan çadıra getirmiş, kendisini sık sık ziyaret ederek tedavi sürecini yakından takip etmişti. Yarasının tekrar açıldığını haber aldığı da derhal yanına gelip başını dizine koymuş, ruhunu huzurla teslim edebilmesi için dua etmişti. Sa'd o gece Rabbine kavuşmuştu, Rasulü Allah acı haberi sabah ashabından öğrendi. Nasıl ki o kendisini ve inananları hiç yalnız bırakmadıysa Allah Rasulü de ona karşı son görevlerini yapmak istiyor, bu yüzden acele ediyordu. Cenaze işlemlerini özenle takip etti ve kısacık yaşamına çok büyük hizmetler sığdıran bu yiğit sahabinin namazını bizzat kıldırdı. Kendisinden, Sa'd'ın ölümüyle arşın titrediğine ve cenazesinde binlerce meleğin hazır bulunduğu dair müjdelere aktarılmış olsa da Rasulü Allah onun bu dünyadan ayrılmasıyla derinden sarsılmıştı, yüreğini kaplayan hüznün hâl ve hareketlerine yansıyor. Sadece onun değil bütün inananların içi yanıyordu. Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer gözyaşlarına hâkim olamıyor, Sa'd'ın annesi ağladıkça müminlerin de yüreği dağlanıyordu. Başta Rasulü Allah olmak üzere bütün müminleri yakıp kavuran bu tarifsiz acı, Hz. Aişe'nin yıllar sonra söylediği şu sözlerde en güzel ifadesini buldu: "Rasulü Allah Aleyhisselam ile iki arkadaşından (Ebu Bekir ile Ömer'den) sonra, vefatı Müslümanlara Sa'd b. Muaz'inkinden daha ağır gelen bir kimse yoktur!" (İbn Ebi Şeybe, el-Musannef, VII, 375.)

صلوات
عليه
وسلم

Ne çok şahidin var ya Rasulallah,
hesaba gelmez. Karanlık artsa,
zorluklar çoğalsa, ne gam.
Varlığın yeter, Kur'an'ın yeter.

Selim GÜNDÜZALP

HAYAT SENİNLE GÜZEL

Bir şairin dediği gibi:
"Seni sevmek haddim değil ama severim ya"
seveceğim de.

Yazmak ne haddimize ama bu kalem, bu dil, seni
anlatmak için var.

Sen ki, cihana bedelsin.

...

Senin isminle süsleriz, senin sevginle içimizi.

O kadar ki, yerde çiçek, gökte yıldız olur parlarız.

Siğmaz içimizdeki bu sevgi, taşarız.

Yeryüzüne, göklere, ötelere...

...

Sana muhtaç gönlümüz; varlığınla aydınlandı yü-
zümüz...

Kulağıma küpe olur her işte, senin güzel sözlerin.

Eğiten, öğreten, kaynağı su gibi berrak, o temiz
sözlerin.

Ülke ülke nice kalpleri fethedersin.

...

Bir sabah vakti aydınlığa yakın minarelerden sesin

yankılanır.

Kapılıyorum bu çağrıya ağlamaklı olurum.

"Essalatü vesselamü aleyke ya Rasulallah..."

Derim, defalarca bıkmadan söylerim.

İçimin acıları diner.

Hafifler, ruhumu yakan ateşler.

Anlarım, "Yanan kalbe devasin sen. Bulunmaz bir
şifasin sen. Muhammed Mustafa'sın Sen" diye
diye.

...

Geride bir kitap bıraktın, öksüz bırakmadın bizi.

İyi bildiğin için, ümmetin de çeksin istemediğin
için, o yetimliği, o öksüzlüğü.

Hiçbir peygamberin bırakmadığı, ebedî ve sonsuz
bir mucize bıraktın.

Yalnız bırakmadın ümmetini.

O Rahman'dan armağandı. O sönmeyen muci-
zeydi. O Kur'an'dı.

"Sıkı sıkı yapışın, bağlanın O'na, kopmayın," dedin

Öğüdün kalbimizdedir, kulağımıza küpedir.

...

Sen hiç güzelden, doğrudan yana olmayan bir şeye çağırmadın bizi "el-Emin"di bir ismin. Böyle bilir, tanırıldı seni.

Gençlik yıllarında, Kâbe'nin yeniden onarılıp, Hacerü'l-Esved'in yerine konulacağı gün.

Tam da birbirine girmek üzereyken kabileler:

"Sabahleyin Kâbe'ye ilk gelen hakem olsun da bize bir yol göstereyin," diye aralarında uzlaştılar.

O gün sabah vakti, sen ufukta belirince, Kâbe'nin avlusundan içeriye o mübarek adımlarını atınca, hep birden sevinçle bağırışlardı: "el-Emin, el-Emin geliyor!" diye.

Geldin, hakem oldun. Geniş bir örtünün içine o mübarek taşı koydurup, her bir kabileye ucundan tutturdun. Hepsini bu şereften hissedar eyledin. Az zaman sonra, kâinatın şeklini değiştirecek bir davetle geldiğinde ise, seni el-Emin, en güvenilir bilenler, taassup ve kıskançlıklarından yüz çevirdiler, gözlerini kapadılar. Bazıları nasipsiz kaldı o muhteşem nurundan. Bunların içinde en yakınların da vardı.

...

Güneş oldun nice hayatlara.

Odalara sığmadı nurun, kıtalar dolaştı ya Rasulallah.

Sen ki, cihana bedelsin.

Ne zaman senden bahsetsek...

Isınırız hemen üşüyorsak, çoğalırız hemen azsak.

Ölümü de sevdiyen sen oldun.

Yokluk, hiçlik olmadığını sen öğrettin.

Giden dostun, ahababın adresi sen oldun.

Hepsini yanında, sohbetinde bildik.

Teselli bulduk.

Canlar canını, ballar balını bulduk.

Kovanımız yağma olsun.

...

Bir cümleyle, bir koca dünyayı seyre getirdin.

"Essalatü vesselamü aleyke ya Rasulallah..."

Yeter ki adın dilimden hiç düşmesin. Duam budur.

...

Gökyüzüne bakmayı, ayla konuşmayı sen öğrettin.

Hem birer ayet, birer işaretir, hem de birer şahittir onlar senin elçiliğine.

Ne çok şahidin var ya Rasulallah, hesaba gelmez.

Karanlık artsa, zorluklar çoğalsa, ne gam.

Varlığın yeter,

Kur'an'ın yeter.

Getirdiğin o Nur'dan nasibim ziyadeleştikçe, korkum kalmaz, kederim geçer.

Kat kat dökülse üstüme katran olup en siyah geceler bile.

Bir damla bulaşmaz üstüme o imanla ve o ümitle. Yolumu aydınlatan sözlerinle...

...

Nebiler ve rasuller halkasının sonusun.

Nuran en evvel, beden en sonsun.

Sen ki, ilk olduğun için en sonda gelensin.

İmamısın hepsinin, şah-ı Rasulsün, divan-ı nübüvvetin hatemisin.

Sen ki, cihana bedelsin.

Ezanlar, o mübarek isminle yankılanıyor, çağırıyor bütün insanları.

Allah'ın huzuruna çağırıyor.

Baştanbaşa yarıp gökleri, bana da ulaşıyor davetin.

...

Bir kuş hızla geçti az önce minareler arasından, selam durdu çağrına.

Cılız fideler gibi, en hafif rüzgârda bile sallanır oldu ruhum.

Titreyen bedenim sana ve getirdiğin o kutlu Kur'an'a tutundu.

Derdime deva oldu. Şifa oldu yaralarım.

Kafamda dolaşıp duran sayısız sorularım...

Dualarında bizi dilediğini, "kardeşlerim" dediğini, geç anladık ya Rasulallah.

Soframızdaki her nimetin, havanın, suyun, güneşin...

Baharın güzelliği, güllerin kokusu seninle başka güzel...

Hayat seninle güzel...

Çünkü sen âlemlere rahmetsin ya Rasulallah.

GÜZEL 'BİR'DİR

"Sen Aynaları Çoğaltırsan
O Da Çoğalır"

Zeynep Büşra ATALAR
Restoratör

Kusursuz bir hesap ve eşsiz bir sanatla süslenmiş olan bu evrende insanoğlu, varoluşundan beri estetik kaygısını içinde taşımaktadır. Bu, onu üretmeye, ürettiğini güzelleştirmeye, özgün nitelikli eserler ortaya koymaya sevk eder ve böylece sanat doğar. Bu beceriye vâkıf olanlar, Yaratıcının Musavvir sıfatının üzerinde zuhur ettiği kimselerdir.

Genel olarak toplumların inanç, kültür, siyaset, gelenek ve görenekleri sanatı etkilemektedir. Sanatın gelişmesinde ya da gerilemesinde etkili olan bu unsurlar düşünceyi, düşünceler felsefi yorumları, yorumlar üslup ve akımları ortaya çıkarmakta, neticede insanoğlunun estetik algısıyla yoğrulmakta ve ellerde hayat bulmaktadır. Tasavvufi düşünceye göre iki şekilde sanatkâr olunabilir: Ya doğuştan gelen bir meziyet, rabbin bir lütfu olarak ya da ruhen kemale ermekle.

İslami coğrafyada gelişen sanat üzerine konuşmak için öncelikle doğduğu yeri bilmek gerekir. Çoklu ilah inancının hâkim olduğu bir coğrafyada doğan İslam, sanatta üç boyutlu birebir çizime karşı çekingen bir yaklaşım oluşturmuştur. Bu yaklaşımla suretli figürlerin kullanılacağı mekânlarda kısıtlama yapılmış ve kullanım durumlarında anlam daraltılmasına gidilmiştir. Mesela Hz. Muhammed (s.a.s.), evinin avluya bakan kapısında asılı olan suretli perdeyi kaldırmıştır. Çünkü avlu aynı zamanda bir mescit olarak kullanılıyordu ve kapı avluya açılıyordu. Ama Hz. Ayşe'nin onu yastık yapıp ev içinde kullanmasına karşı çıkmamıştır. İbadet edilen yerde suretli resimlerin bulunmasının men edilmesi, olası batıl inancın dine girmesini engellemek amacıyla. Yani İslam sanatında suretin nerede ve ne amaçla kullanıldığı önemlidir.

Peki, İslamiyet'te sanat ne anlama gelmektedir? Bunun için öncelikle Kur'an'da geçen sanat kelimesine bakalım. Enbiya suresinin 80. ayetinde Hz.

İslam sanatındaki helezyonik (kıvrımlı) çizgiler ve dairesellik; enaniet (benlik egosu)'likten sıyrılıp nefsi terbiye yolunu öğreten sufizmin çizgisel betimlemesidir. Yani sivri çizgiler ego ve kibri, yumuşak ve dairesel çizgiler ise mütevacılığı ve alçakgönüllülüğü simgeler.

Davud (a.s.) kastedilerek "ve allemnahü sanate le-busin" denilmiştir. Burada Allah'ın öğrettiğinin "zırh yapma sanatı" olduğu belirtilir. Muhammed Bozdağ, söz konusu ayetin İngilizce tercümesinde ise sanat kelimesinin zannedilen ve beklenen karşılığı "art" kullanılmayıp, bunun yerine "the making of coats of mail" yani "zırh yapma işi/yeteneği" denilmesi dikkati çeker. Bu Avrupa'nın benimsediği sanat görüşüne nazaran Kur'an'da sanatın çok daha derin bir anlamı ve felsefesi olduğu anlamına gelir. Böyle bir sanat anlayışı estetik kaygıyı hayatın her noktasına taşır ve teşvik eder. Estetiklik sadece maddeye özgü değildir. Bu bazen bir hitap bazen bir hareket bazen de bir üsluptur İslam'da.

İslam sanatlarının zeminini öncelikle, bulunduğu coğrafyanın geleneksel çizgileri oluşturmuştur. Sanat yaşayan, etkilenen, etkileyen bir olgudur. Hele ki milli bir kimlik taşıyacaksa sıfırdan doğamaz. Konuyu en başından alacak olursak; çölde esen rüzgârlar çöl yüzeyinde kıvrımlardan etkilenen insanoğlu Arap alfabesinin simasını oluşturmuştur. Kur'an'ın yazılıp çoğaltılmaya başlamasıyla kaligrafik üsluplar gelişti ve yazı bir sanata dönüştü. Yazıyı süsleme kaygısıyla ortaya çıkan çiçekli bezemeler, zamanla doğadan ilham alınarak tasarlanan ve stilize edilen motiflerle zenginleşti. Bu, kendi içinde oluşturduğu ölçü ve tarzıyla tezhip sanatını doğurdu. Topraklar genişledikçe başka kültürlerden motifler girdi. İthal edilenler özgünleştirilip yeni bir kimlik verildi. Görünenlere değil, temelinde olanı fark eden bir yaklaşım ve sufizmin birleşmesiyle motifler sembolik manalara bürünmeye başladı; yani İslam sanatı doğdu.

İslam sanatlarındaki felsefeyi anlamak için önce sufizmdeki mantığı, ritüelleri, içinde var olan düşünce-nin temellerini bilmek gerekir. İslam kitap sanatları önce Kur'an'ı yazmak ve yazıyı süslemek amacıyla çıksa da bunu geliştiren, yücelten tasavvuttur.

Tasavvufta seyr ü süluk eden arif, hem aklen hem kalben kendini eğitir, nefsi terbiye ile ruhunu inceltir. Bir zaman sonra estetik bir üslupla kendini anlatmaya başlar. Zaten belli bir mertebeye ulaşmış mu-tasavvıflar genellikle bir sanatlara ilgilenmiştir. Yunus Emre'nin şiirleri, Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin ney üflemesi ve semahı buna örneklerdir.

İslam sanatındaki helezyonik (kıvrımlı) çizgiler ve dairesellik; enaniet (benlik egosu)'likten sıyrılıp nefsi terbiye yolunu öğreten sufizmin çizgisel betimlemesidir. Yani sivri çizgiler ego ve kibri, yumuşak ve dairesel çizgiler ise mütevacılığı ve alçakgönüllülüğü

simgeler. Ayrıca daire; sonu değil devamı, bitişi değil değişimi anlatır. Bu, İslam inancındaki ruhun yolculuğunu betimler. Daire bir dördüştür, harekettir, devamdır. Bu düşünce, evvelde var oluşun ilk hikmeti olan bezm-i elest hadisesinde de geçer. İnanılır ki o anı hatırlatmak için her şeye dönme sırrını vermiştir Rab. Ve dönmeyen şey yok olmaya mahkûmdur. Varlığı içinde taşıyan evren döner, varlığın nüvesi olan atom döner. Ve her şey durduğu vakit kâinat yok olur, o gün herkes Allah'a döner.

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ

BİR HASRET HİKÂYESİ: ŞAM SÜLEYMANİYE CAMİİ

Bekir ERDEM

Şam'da, adım başı karşımıza çıkan güzelim eserlerimizden biri Süleymaniye Camii idi. Kanuni Sultan Süleyman'ın fermanıyla Mimar Sinan tarafından planlanan ve yardımcılarında birine yaptırılan eser külliye şeklinde idi. Süleymaniye ve çevresi de maalesef, Suriye iç savaşından nasibini alan ve viraneye dönen yerlerden.

Sinan'ın 'kalfalık dönemi eseri' olarak değerlendirilen bu eser, İstanbul'daki Süleymaniye kadar değilse de, onun küçük bir numunesi olarak, ziyaretçilerine kısa süreli İstanbul'u hatırlatıyor.

Külliye, hac kabilelerine hizmet sunacak bir menzil olarak düzenlenmiş. Medrese, cami, aşhane, kervansaray ve tabhane gibi bölümlerden oluşuyor. Tabhane bölümü, cami bahçesine konulan küçük uçaktan da anlaşılacağı gibi, askeri müze olarak kullanılıyordu. Caminin avlusunda bulunan büyük

havuz, hacı adaylarının abdest almaları maksadıyla yapılmış. Şam'da Selimiye adıyla da anılan Süleymaniye Külliyesi'nin bir parçası olan medrese, İstanbul'dan gönderilen âlimlerin ders verdiği önemli bir eğitim merkezi idi ayrıca.

1550 yılında Kanuni Sultan Süleyman'ın isteği üzerine, İstanbul'daki Süleymaniye Camii ve Külliyesi'yle eşzamanlı olarak başlanan camii ve külliyesi, Sinan'ın İstanbul'dan gönderdiği yardımcılarında Muslihiddin Halife'nin nezaretinde inşa edilmiş. Eser, üslup açısından Osmanlı klasik mimarisini yansıtmakta; çift revak ve diğer özellikleriyle Sinan'a ait bir eser olduğunu gözler önüne sermekte. Kanuni Sultan Süleyman'ın adını taşıyan ve Arap coğrafyasında inşa edilen klasik Osmanlı mimarisinin ilk örneği olan bu eser, Şam halkı üzerinde büyük bir sevgi halesi oluşturmuştu. Caminin içerisinde Kültür Bakanlığımızca başlatılan restorasyon çalışmaları, Suriye iç savaşı dolayısıyla aksamış durumda.

Külliye'nin bir parçası olan ve bugün itibarıyla 515

Sinan'ın 'kalfalık dönemi eseri' olarak değerlendirilen bu eser, İstanbul'daki Süleymaniye kadar değilse de, onun küçük bir numunesi olarak, ziyaretçilerine kısa süreli İstanbul'u hatırlatıyor.

yaşındaki bu tarihi caminin arka bahçesinde, son Osmanlı padişahı Sultan Vahdettin'in çok sade bir mezarı var. 1926'da İtalya'nın San Remo şehrinde vefat eden Sultan Vahdettin Şam'da toprağa verildi. Caminin arka bahçesinde Sultan Vahdettin'den başka, son dönem bazı Osmanlı padişahlarının (Sultan Abdülaziz, II. Abdülhamid, IV. Murad) torun ve oğullarından Osmanlı hanedanına mensup 16 kişinin daha mezarları saklı. Ayrıca çeşitli cephelerde savaşın şehit düşmüş Osmanlı ordusunun bazı komutanlarının mezarları da ziyaretçilerini gözlüyor. Sultan Vahdettin vefat ettiğinde, borcundan dolayı cenazesine haciz konur. Sultan, Müslüman bir ülkeye defnedilmeyi vasiyet ettiğinden, borçları dönemin Suriye Devlet Başkanı Ahmet Naim tarafından, Şam'da yaşayan Türk asıllı esnafın himmetleriyle ödenmiş ve cenaze gemiyle önce Beyrut'a, sonra da Şam'a getirilmiştir. Halk tarafından cenaze namazı kılındıktan sonra sultanın naaşı, Süleymaniye Camii'nin bahçesine tekbirlerle defnedilmiştir. Mezarlı-

ğın bakım ve onarım masrafları yakın zamana kadar ise ülkemiz tarafından karşılanıyordu.

Süleymaniye Camii'nin giderlerini karşılamak için, 1566 yılında II. Selim tarafından yaptırılan medresenin yanındaki çift sıralı dükkânlar, bugün artık küçük el sanatlarının yapıp satıldığı bir iş yeri olarak hizmet veriyor. Birbirinden güzel sedef işlemeli kutular ve zarif telkâriler, dünkü ve bugünkü Şam sanatının nefis örnekleri arasında.

Tek parça ceviz ağacından oyularak çıkarılan çift kanatlı rahleler, zarif tespihler, ışıltılı kolyeler, sedef kakmalı tavla kutuları ve oturmaya kıyamayacağınız sedef süslemeli ve ahşap sandalyeler... Her gün, yabancı turistlerin hayranlıkları karşısında, yakın zamana kadar gururlanıp duruyorlardı. Cami medresesi ise bugün artık bakır işlerinin alınıp satıldığı bir işyeri hâline gelmişti. Ancak külliye ve çevresi gibi buradaki çarşı da iç savaşın izlerini taşıyor ve uzaktan uzağa hüzünlü bir özlemle bizleri selamlıyor.

ÖLÜM

Dr. Lamia LEVENT ABUL

Diyabet İşleri Uzmanı

Kimi zaman uzun, kimi zaman kısa sürer ama gün gelir nihayete erer bu hayat yolculuğu. Efendimizin ifadesiyle garip bir yolcu misali gelip temaşa eylediğimiz bir dünyadayız esasında. Gün gelecek yolculuk bitecek ve hepimiz esas yurdu muza avdet edeceğiz. Ama lezzetleri acılaştırın ölümü hep uzak tutarız gaflet perdesini aralayıp hakikati görmeye de pek hevesli değiliz...

İman etmiş olsak da ölüme; hayat bu dünya hayattan ibarettir, dercesine ölümü unutan bir hayatı sürdürmek akıl kârı mı diye sormalı her fani kendine. Bir gün bırakıp gideceğimiz bu dünya yurdunu ahiretin tarlası kılmak ve gök kubbede hoş bir seda bırakmak gerek değil mi? Ya kendisini dünya hayatının oyun ve eğlencesine kaptıran bedbahtlara ne demeli. O hâlde hemen Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.)'nin reçetesine sarılmak ve lezzetleri acılaştırın ölümü anmanın vaktidir!

Ölümü hayat kadar gerçek ve doğal bir süreç olarak

kabullenmek ona hazırlanmayı kolaylaştırır. Yoksa kendimizden uzaklaştırmak, ötelemek ve hatırlamamak sadece hakikatten kaçmak ve kafamızı kuma gömmektir. İnsan bir taraftan dünya hayatının gerektirdikleri ile oyalanırken diğer taraftan ölümü ve ölüm sonrasının muhasebesini yapmalı her dem. İşte o zaman hayat da ölüm de anlam kazanır ve ölüm Yüce Dost'a ulaştırın bir vesile olarak kazanır gönüllere.

Ölüm karşında insanoğlunun ne kadar da hazırlıksız olduğunu erenler anlatır bizlere. Efendim, adamın biri sağlığına, bedenine, malına mülküne pek güvenir, bana bir şey olmaz, ölüm meleği beni bulamaz, dermiş. Hastalıklar ona bulaşmasın diye insan içine çıkmaz, tarladaki

mahsullerin en güzelini yer, hekimleri, tabipleri de yanından eksik etmezmiş. Yine bir gün ülkenin dört bir yanından en mahir hekimleri çağırılmış, onları kürsülere oturtmuş. Maksudı onlara ölüme nasıl meydan okuduğunu; yediklerini, içtiklerini, sağlam ve korunaklı evinin mükemmelliğini göstermek ve onaylarını almakmış. Herkes yerini alınca gururla sormuş gelenlere:

-Herkesin korktuğu, çekindiği ölüm benim yanıma yamacıma uğramaz. Hiç biriniz böyle güçlü, böyle akıllı, böyle tedbirli bir adam gördünüz mü?

Gelenler, onaylamışlar sözlerini, takdirle başlarını sallamışlar.

Bu cevapla adamın koltukları daha bir kabarmış, sevinç ve mutluluk içinde daha bir cesaretlenmiş ölüm meleğine karşı. Ancak sevinci uzun sürmemiş. Zira toplanan hekimlerden biri cesaretle öne atılmış ve şöyle demiş:

-Ey ölüm meleğine meydan okuduğunu zanneden

adam! Sen evinin duvarında çoktan ölümün içeri gireceği bir deliği bırakmışsın da haberin yok.

Herkes hayret ve merak içerisinde adamın bu heki-me ne diyeceğini bekliyormuş. Adam öfkeyle heki-me çıkmış:

-Ben böyle bir delik görmedim. Sen beni korkutmaya çalışıyorsun! Hekim kendinden emin bir şekilde sözlerine devam etmiş:

-Ey gafil! Azrail gelecek oldu mu sağlam duvarlar, sağlam kapılar geçit vermez zannetme! Saklansan da herkesten kaçsan da ne fayda! Ölüm meleği geldiğinde bir delik mutlak olur. Sen ölümden kaçmaya değil ölüme ve sonrasına hazırlanmaya çalış.

Elbette sağlıklı, gerekli tedbirlerle ömrü güzel geçirmek gerek lakin her nefsin tadacağı ölümden kaçmak, onu alt ettim sanmak nafi. Baki olmak için ölümü yenmek değil, iyi işler yapmalı ki gök kubbe de hoş bir seda kalsın bizden...

Ey gafil! Azrail gelecek oldu mu sağlam duvarlar, sağlam kapılar geçit vermez zannetme! Saklansan da herkesten kaçsan da ne fayda! Ölüm meleği geldiğinde bir delik mutlak olur. Sen ölümden kaçmaya değil ölüme ve sonrasına hazırlanmaya çalış.

S amimiliklerinden şüphem olmayan bazı okuyucularımın Allah'a dair sorularıyla karşılaşırım. Bu sütuna en muazzam metafizik meselesinin fıhristi bile sığmaz. Felsefe disiplininden uzak kalmış olanlara en basit kavramları bile kaba saba izah etmek imkânsızdır. Fakat son defa mektubunu aldığım genç bir okuyucumun hararetli isteği beni bir izah denemesine sevk ediyor. Kaba saba ve üstünkörü...

Kâinat ya tesadüfün veya Allah'ın eseridir. Tesadüfün eseri olabilmesi için, atomdan sayısız yıldızlara ve galaksilere kadar onu vücuda getirsen ve en büyük rakamlarla bile ifadesi imkânsız derecede çok sayıda elemanın (unsurun) yan yana gelmesini sağlayan bitip tükenmez tesadüflerin birleşmesi lazım. Buna inanmanın Allah'a inanmaktan daha az makul olduğunu göstermek için şöyle bir misale başvurulur: Bir maymunun önüne bir yazı makinesi koyunuz. Tuşlara rastgele vurmaya başladığını farz ediniz. Maymun kaç milyon, kaç milyar kere vurmalıdır ki, rastgele yan yana gelen harflerden nihayet Shakespeare'in tam bir eseri meydana gelsin? En büyük matematikçiler, ihtimali hesapla bunun cevabını vermekten acizdirler.

Kâinat Shakespeare'in bir eseri kadar saygılı unsurlardan meydana gelmiş ve o kadar küçük de değildir. İçinde sayılamayacak kadar çok eser, sistem, organizasyon, canlı ve cansız varlık terkipleri vardır. Bunları yaratabilmek için, kaç milyar tesadüf maymunun kaç milyar sene el ele verip çalışması lazım. Bunu bilmek büsbütün imkânsız. Bunun sadece imkânına inanmak da Allah'a inanmaktan milyar kere daha zor. Hele protoplazmadan insan şuuruna ve oradan da medeniyetlerin tarihine çıkılınca önümüzde yığılan, harikalar, Allah'a inanmayı bırakıp da tesadüf maymununa iman etmeyi maskara edecek bir zenginliğe varıyor.

Hemen ilave edeyim: Allah'ın ispatı bu kadar kolay değil. Fakat bu kadar cık bir düşünme bile, Allah'ın mevcut olmadığını ispat etmenin imkânsız derecede zor olduğunu hissettirmeye kâfi.

Tercüman, 7 Eylül 1959
Seçmeler - Peyami SAFA
(Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul, 1970)

FLU GÖRÜNTÜDE HATA GÜNLÜĞÜ

Mustafa TOPRAK

Hatalar her gün için kendini hazırda tutuyor. İnsan ise mesafesini her konuya ayarladığından daha fazla titizlikle hataya karşı ayarlamaya çalışıyor. Hata çekim alanı yüksek bir güce sahip âdeta insana tüm cazibesini sunmak için elinden ne geliyorsa yapıyor. Hata kuşatmasının güncelimizi sahiplenmesi meselesini Atakan Yavuz 'Hata Günlüğü' kitabında sorguluyor. "Nelerden hayatımıza hata sızmaları yaşanır, hata bir gerçeklikken ona müptela olmak ile az zararla kurtulmak arasındaki denge nedir?" gibi sorularla bir çıkış yolu inşa etmeye çalışıyor.

Her geçen gün hayatımızın vitrinine çıkan bir hata ile sorgusunu genişletiyor

yazar: "Görünmek için harcadığın bunca emek boşa mı?" Göründükçe anlaşıldığını düşünen insana saklı kalarak düşünme alanını genişletmek gibi bir alternatif alan sunuyor. Görünmek için kolay köşesi gibi görünse de aslında derinliğin ve mananın zayıflatıldığına işaret ediyor.

Masasında duran Vincent Van Gogh resimlerinden 'kulak nedir' sorusu etrafında yeni bir anlam aralığı açan yazar konuşmanın insana kaybettiklerini açıklıyor: "Konuşmak eşyanın özgün müziğini susturur. Seni hayretlere sürükleyen de kimselerin duymadığı o müziği belki de. Sessizliğin müziği." Bu bağlamda Vincent van Gogh'un kesik kulağı bir metafor olarak konuşmayla susma değer ölçüsünde bir boşluğa bırakılıyor. Bu boşluk kitabı okuyanların yaşam pratikleriyle dolduracakları bir davranışa/davranışlara bırakılıyor.

Kitabın insanı yoran suni koşuşturmacalara karşı önerdiği fikrin başında ruha dönüş yer alıyor. Kaybedilmeyecek korunaklı bir çemberin içinde insana alan açan içsel bir duyusun insanı nelere gark edebileceği Aliya İzzetbegoviç ve arkadaşı arasında geçen diyalog ile okura sunuluyor:

- Kalk ve kendini savun!
- Neyle savunayım ey Bilge Kral?
- Aşkla, şiirle, hikmetle... Kalbinden büyük olan ne varsa sil at.

Aliya İzzetbegoviç'in arkadaşına telkin ettikleri, yazarın kitapta yer verdiklerine güçlü bir hissiyat katıyor. Konuşmanın ve göz önünde olmanın aşkla, şiirle, hikmetle yeni bir boyut kazanabileceği ve yaşamanın gün doldurmak olmanın ötesine geçebileceği bir yönelimden bahsediliyor kitapta ve bunun nelerden oluşacağı detaylarıyla aktarılıyor.

Lokman Hekim, yanında yardımcısı ile ava çıkmıştı. Avdan dönerken bir kabile reisi Lokman Hekim'e bir gece misafir kalması için ısrar etti. Lokman Hazretleri de kabul ederek o gece misafir kaldı. Kabile reisi Hazreti Lokman için bir koyun kestirdi. O, yardımcısına:

-Kesilen hayvanın en temiz iki azasını kes bana getir, dedi.

Yardımcısı koyunun kalbini ve dilini kesti getirdi. Hazreti Lokman:

-Aferin bildin, dedi.

İkinci gün başka bir kabile reisi, Hazreti Lokman'a bir gece de kendisinde misafir kalması ve evini şerefliendirmesi için ısrar edince, Lokman Hazretleri onu da kırmayıp bir gece de onun evinde kaldı. Orada da ziyafet olarak bir koyun kestiler.

Hazreti Lokman yardımcısına bu sefer:

-Hayvanın bana en pis yerinden ikisini kes getir, dedi.

Yardımcısı yine hayvanın dilini ve kalbini kesip önüne koydu. Lokman Hekim yardımcısına:

-Aferin bunu da bildin. Hakikatte insanın ve hayvanın en pis ve temiz yeri, kalbi ve lisanıdır, dedi.

İLGİNÇ BİLGİLER

- * Su içmek kalp krizine ve felce karşı koruyucudur.
- * Çıplak gözle dünyadan görülen gezegenler arasında yer alan Mars, Dünya'ya yakın olduğu zamanlarda net bir şekilde gözlemlenebilir. Renk açısından diğer gezegenlerden daha farklı bir yapıda olan Mars'ın rengi kızılımsıdır.
- * Karıncanın karında iki mide vardır. Bir mide yiyeceği kendi için saklar; diğeri ise başka karıncalarla paylaşılacak yiyecekleri depolar.

BİR İNCİ

Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek, Bizim diyarımız da bin bir baharı saklar!

Faruk Nafiz Çamlıbel

"Allah'ım! Asıl yaşama yeridir ahiret; Sen ensar ve muhacire mağfiret et!"

(Buhârî, Rikâk, 1.)

BİR DUA

SİZDEN GELENLER

Adem Ünsal
HELSINKI, FINLANDIYA

Diyanet Aile Dergisi değindiği sosyal, ahlaki, kültürel ve sağlık konularıyla güzel ve faydalı bir dergi. Dergi özellikle toplumun temeli olan ailevi konularda bilgilendirici ve yol gösterici bir kaynak niteliğinde. Aynı zamanda yurt dışında ailelerle toplandığımızda da sohbet ettiğimizde de bizlere kaynaklık teşkil etme bakımından seçkin bir dergi. Emeği geçenlerden Allah razı olsun. Selam ve sevgilerle...

Diyanet Aile Dergisi, tasarım olarak rahat olması hasebiyle gözün yorulmamasına ve dolayısıyla yazıların da rahat okunmasına imkân sağlıyor. Kapaklar oldukça başarılı. Ancak kapak manşeti daha büyük ve dikkat çekici olabilir. Dergide kullanılan yazı karakterinin gözden geçirilmesi faydalı olur. Zira bu yazı karakteri görsel açıdan biraz gevşek duruyor. Kapak içlerine tasarım açısından biraz daha emek verilebilir diye düşünüyorum. Bu düşünceler kati şekilde ifade edilen düşünceler değil sadece bir öneri ve -haddim olmayarak- tavsiyeden ibarettir. Her dergi bir renktir ve her yazar da o renkleri kendi fırçaları ile tuvale yansıtmak için gayret sarf eden fikir işçileridir. Her ay evlerimize misafir olan bu dergiyi hazırlayanlara teşekkür ediyorum. Rabbimiz hizmetlerimizi ahiretimiz için yüz akı eylesin.

Sefika Kaya Meriç
İSTANBUL

Mehmet Pehlivan
AFYONKARAHISAR

Her ay sabırsızlıkla yolunu gözlediğim derginin, çalışan güzel insanları: Aile mefhumunu bizlere en güzel bir biçimde anlattığınız için sizlere teşekkür ediyorum. İnsanlık olarak, iyilik rotamız olsun. Çünkü Allah Teâlâ'nın iyi insanlar için, hem bu dünyada hem ahiret yurdunda mükâfatları vardır. Emeği geçenlere ailem adına da teşekkür ediyorum.

KARE BULMACA

Hazırlayan: Muhammed Kâmil YAYKAN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															

YUKARIDAN AŞAĞI 1- "Kur'an-ı Kerim'in Meâl-i Âlisi ve Tefsiri" ile "Büyük İslam İlmihali" gibi pek çok önemli eserin yazarı olan Türkiye Cumhuriyeti'nin beşinci Diyanet İşleri Başkanı büyük İslam bilgini. 2- Bir şeyin fiyatını arttırma. — Tiğ, iğne veya firkete ile yapılan ince dantel. — Binme, yük çekme, taşıma gibi hizmetlerde kullanılan tek tırnaklı bir hayvan. — Yok olan, ortadan kalkan. 3- Konut, hane. — Belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve geliştirme.— İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit. 4- Sayma, saygı, itibar etme. — Ara bozmak amacıyla söz taşıyan kimse, dedikoducu. — Herhangi bir kas kümesinin irade dışı hareketi. 5- Allah tarafından kaçınmamız emredilen, bir konuda kesin olarak bilgi sahibi olmama sonucu ortaya çıkan duygu, sani. — İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz. 6- Kaygı, endişe, gam. — Rutenyum elementinin kimyasal simgesi. — Farsçada gece anlamına gelen sözcük. 7- Kerestesi beyaz ve değerli bir orman ağacı. — Hatıra. — Sodyum elementinin kimyasal simgesi. 8- Acıkmış olan. — Temel içeceğimiz. 9- Çet, dede, baba. — Cam, camdan yapılmış olan. 10- Ekim dikim yapılan arazi parçası. — Ölüm veya bir felaketten doğan acı ve bu acıyı belirten davranışlar, matem. — Kanatları geniş, tüyleri kara renkte, sesi ile bilinen bir kuş türü. 11- Dalları çardak üzerine yayılan üzüm. — Radyum elementinin kimyasal simgesi. — Cömert, kardeş, aynı isimle bilinen ocaktan olan kimse. — Suyu batma, boğulma. 12- "Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazı ciddiye almazlar, namazda gösteriş yaparlar." ayetlerini de içeren Kur'an-ı Kerim'in 107. suresinin adı. — Ödün, edim, karşılık; halk ağzında düşmanlık, hasımlık. — İnsan ve hayvanlarda yaşamayı sağlayan ve ölümlü vücuttan ayrılan madde dışı varlık, ruh. 13- Casus. — İnanma, inanç — Eski dilde su. 14- Bir soru sözcüğü. — İnce ince kesilip kurutulmuş hamur.— En kısa zaman dilimi, lahza. — Alfabenin on beşinci harfinin adı, okunuşu. 15- Merkür gezegeninin diğer adı. — Ünlü fizikçi Albert Einstein tarafından ortaya atılan teorinin adı, görelilik.

SUDOKU

	3				8			1
9					2	4		
5		1	7					
					3	1		7
		9	4					5
7			5				3	
	6		2			9		3
1		5			6		4	

Sudoku Kuralları

Oyunun amacı dokuzar hücreden oluşan 9 eşit kutuya bölünmüş bir alan üzerinde sayıları tekrar etmeyecek şekilde dizmeyi başarmak. Her satır ve sütunda 1'den 9'a kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak dizmeniz gerekiyor. Aynı şekilde çizgilerle ayrılmış her kutu içerisinde de 1'den 9'a kadar olan sayılar da sadece bir kez kullanılmalıdır. Sudoku, hem zevkli bir bulmaca hem de iyi bir zihin jimnastiğidir. İyi eğlenceler.

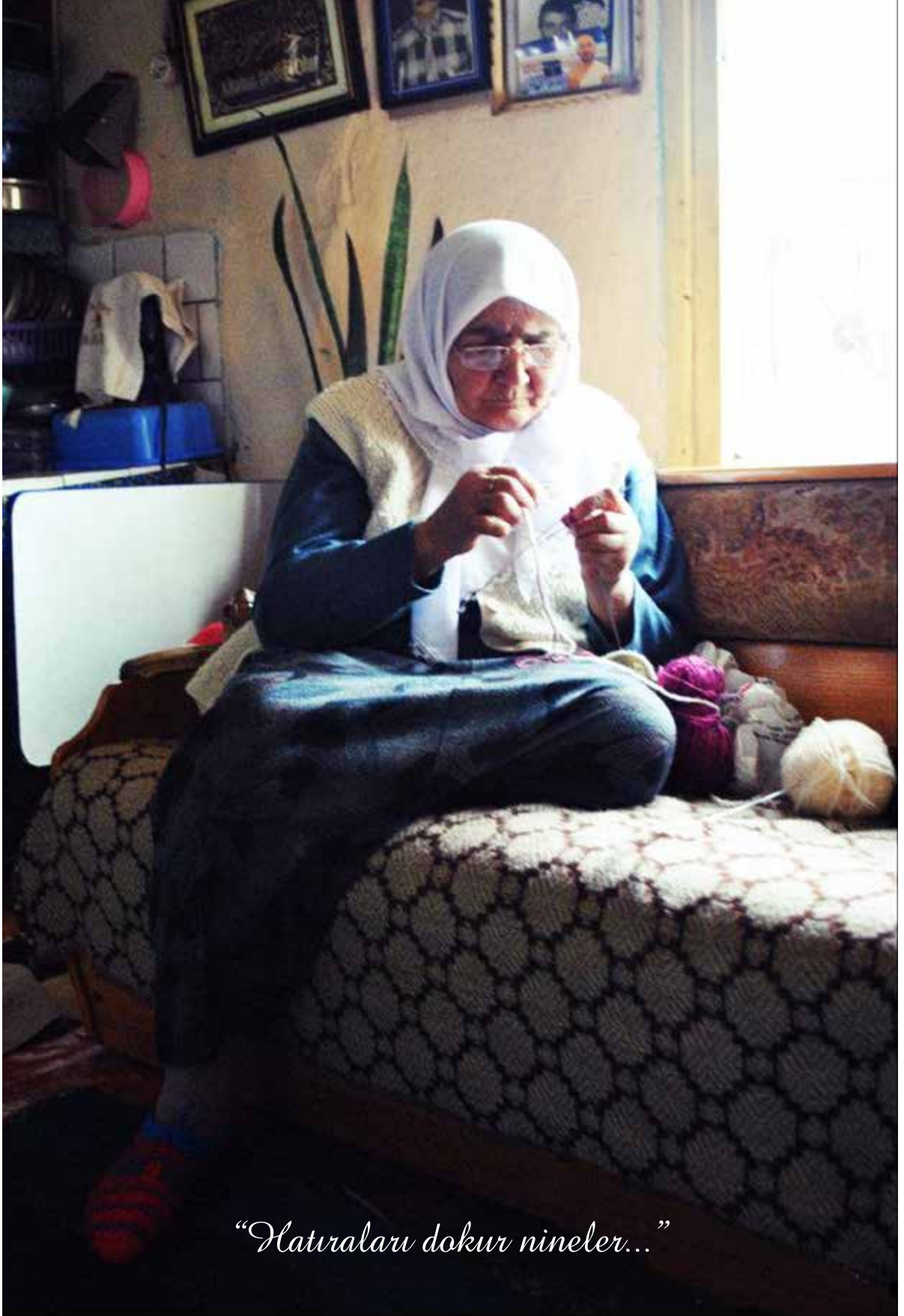
SOLDAN SAĞA 1- Bağımsız, kendi kendini idare edebilen. - Karadeniz'in en uzun sahil şeridinde sahip; Çankırı, Sinop, Bartın, Karabük ve Çorum ile komşu olan ilimiz. **2-** Bulutsuz gökyüzünün rengi. - Gelinlerin başlarına takılan süs. - Genellikle ağaç dalından yapılmış değnek, baston. - Temel besin maddelerinden biri. **3-** İlaç, merhem - Herhangi bir törende sıralı olarak giden insan topluluğu, kortej. - Tatlı ve sulu bir meyve. **4-** Seçimlerde kişinin herhangi bir adaya ait yaptığı tercih, rey. - Genellikle ölmüş hayvanlarla beslenen, etçil, postu benekli bir hayvan - Rütbesiz asker, nefer. **5-** Numara sözcüğünün kısaltması. - Namaz vaktini bildirmek için müezzinin yüksek sesle yaptığı çağrı. - Anadolu Ajansı'nın kısaltması. - Arınmış, soyutlanmış. **6-** Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri. - Sert, katı davranış. **7-** Yaşayan, canlı, ölü olmayan. - Hızlı olmayan, ağır. **8-** Dâhil, dış karşıtı. - Karşı anlamına gelen Yunanca bir ön ek. **9-** Yanlı, kusur, yanlışlık, yanlış. - Genellikle su kıyılarında, bataklık yerlerde yetişen ince, açık sarı renkli kamaş. - Ezmek eyleminin emir kipi hâli. **10-** Bir cismi belli bir kuvvet uygulayarak sürüklemeye veya itme işi. **11-** Uzun saplı, sivri demir uçlu eski bir silah türü. - Bir bağlaç. - Duygusuz olan kimse. **12-** Belirti, nişan, alamet, emare. - Veba. - Suudi Arabistan'ın plaka kodu. - Cana kıyan, can alan, acımasız, gaddar kimseleri anlatmak için kullanılan bir sıfat. **13-** Yanardağların püskürme sırasında yeryüzüne çıkardıkları, dünyanın derinliklerinden gelen kızgın, erimiş maddeler. - Her tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri kırıldığında karıncı asidi denilen çok kaşındırıcı bir madde çıkartan bir ot. **14-** Bir şeyin yapılması için tanınan süre. - Keten, kenevir, pamuk, gibi türlü dokuma maddelerinden yapılan ince halat. **15-** Dış etkilerden korumak için ele giyilen kumaş, deri veya kauçuktan yapılan el giysisi. - Rus ve Bulgar imparatorlarına verilen unvan. - Bir cismin yere bakan veya yere yakın olan tarafı. **16-** Japon çiçek düzenleme sanatı. - İslam dünyasının en kutsal mekânı, Beytullah.

3	6	7	5	4	8	1	2	9
5	2	1	9	7	3	4	8	6
8	4	9	6	2	1	7	3	5
9	1	3	7	6	4	8	5	2
4	8	6	1	5	2	3	9	7
7	5	2	8	3	9	6	4	1
1	7	4	2	8	5	9	6	3
2	9	8	3	1	6	5	7	4
6	3	5	4	9	7	2	1	8

Önceki Sayının Cevapları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	R	A	M	A	Z	A	N	T	E	R	S	L	I	K	
2	I	R	A	K		F	I	Y	A	T	A	I	L	E	
3	F	A	R	S	Ç	A		O	R	A	K		Y	A	T
4	A	B	A		A	K	I	L		M	A	N	A	V	
5	T	A	B	E	R	T		K	I	N		K	E	L	
6	B		A	Ş						N	A	R	A	A	
7	Ö	Ç		L						L	A	T	I	F	
8	R	U	M	T						H	H		A	Z	
9	E	P	I	K						A		M	O	D	A
10	K	R			B	A	B	A	A	N	N	E		E	T
11	Ç	A	T	P	A	T	S	T		T	K		U		
12	İ		A		S	E	Y	A	H	A	T		A	L	
13		M		K	A	H			A	L	O		M	O	L
14	Ç	E	P	E	R		F	I	L		P	L	A	K	A
15	U	R	A	L		S	A	R	K	A	Ç		R	U	H
16	L	A	F	E	B	E	S	T		K	U	R	A	L	

Önceki Sayının Cevapları

“Hatıraları dokur nineler...”

**“Ey insanlar!
Selamı yayın, yemek
yedin, sıla-i rahimi yerine
getirin (akrabalarınızla
bağlarınızı koparmayın),
insanlar uyurken namazı
kılın ve cennete
selametle girin.”**

Tirmizî, Sıfatü'l-kıyame, 42.

EFENDİM

Ta ki geldin bu cihana ilham alıp ezelden
Uzlet senin, vuslat senin, biz seniniz efendim

Rahmetinle cümle öksüz, dilli dilsiz yâd oldu
Sen lütufsun, sen ihsansın, hicranınız efendim

Senle söndü bin senelik Mecusi'nin ateşi
Ateşlerde hapse düşmüş çimkeniziz efendim

Göller bile dile geldi Allah birdir gelen hak
İsyan bizde, derman sende, can erimiz efendim

Gelişinle nurlara gark oldu dünya şehrimiz
Çöl dağına çiçek açtı, tanyerimiz efendim.

Abdurrahim KÜÇÜK

